

Szerkesztőség kiadóhivatal
és nyomda: Bul. Reg. Ferdinánd (József Köherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Sürgönycim:
Közlöny. Arad. :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona,
kiadása és rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ARA 5 LEJ

Előfizetési árak: Éves: 1000, féléves: 540, negyedéves: 270, havonta 90 Lej.
Külföldre havonta 50 Lej feljebb. :: Egyes szám 5 Lej.
Vasárnap 6 Lej :: (Bucurestiben 50 bani feljebb.)
Nirdetések társaság szerinti ::

XLVII. évfolyam, 65. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Szombat, 1932. március 19

Élet, érték nélkül

Neuraszténias a világ. A kisérteties bioszuszuságú tél után, mindenki a tavasz derűjéért várta és helyette a családi és egyéni tragédiák szériájának megdöbbentő lidércnyomása telepedett rá a gazdasági és társadalmi élet lelkére. A komplikált szabadkai szerelmi tragédia, a budapesti kényszerű férjvilkosság szimptomái mutatják, hogy nemcsak a Kreugerek, az Eastmanek lelki egyensúlyát roppantotta össze a trösztök, koncernek és holdingek összeomlása, de a krízis, a válság idegjesztültsége kihat a tömegek legszélsőbb rétegéig és az egyensúlyát veszített lélek, a család legbensőségesebb falai között is tragédiákat idéz elő.

Olcso az emberélet. Abban a világban, ahol országok és világrészek viselnek gazdasági és politikai világháborukat egymás ellen a saintgermaini és tiranoni béke tizennegyedik évében, az egyéni élet értéke eltörpült a nagyobb és szerteágazóbb érdekek hadakozásai között. A látható frontok mai Hinterlandjainak tömegeit anélkül fásította el az ahandósult életkrízis, hogy valaha is lelkesedni tudtak volna az életre és vérre-menő dumping-harc, retorziós vám-offenzívák, export-import korlátozások, jövedelem-redukciók, nemzeti kölcsönök és hozzájárulások „háborus” célkitűzése miatt. A lelkek feszültségének ebben az abnormis temperaturájában nem csirázhatnak ki egészséges munkaprogramok anélkül, hogy azokat idő előtt ne deformálná, ne alakítaná át önkényesen akár a politika, akár a gazdasági érdek fennálló diktatúrája. Amint a magyar hercegprímás őszinte megnyilatkozása csak tegnap diagnosztizálta a bajt: az önzés kora e szerencsétlen korszak. És a küzdelem az egyéni érvényesülésért, az egyéni akarat diadalrajutása érdekében sem erkölcsi, sem pedig anyagi szempontból nem válogatja meg eszközöket. A felértéztett judicium, ha mást nem rombolhat, — mint a skorpió, önmaga ellen fordítja halálos mérget s önmaga életét sem menti meg a pillanat szerencsétlen szuggesztíója alól, nehogy a másokét megmeneküljön.

Ivar Kreuger lelki összeomlása lehet, hogy menekülés volt az előtte felrémlő gazdasági világháború elöl. De az amerikai fényképezőgép- király, Eastman öngyilkossága már jellemzőbb a bajra: a dollármilliók sebzetlen ura pusztán csak azért ment a halálba, mert idegeivel már elviselhetetlennek érezte a világot. A világot? Talán nem is azt. A bizonytalanságot inkább, a célnélküliséget a nagy küzdelmek és válságok e korában, amely ime, halálhozó fegyvert dob hisztérikus szerelmek, bosszuvágyó elhagyatottak és a pillanatnyi dühroham áldozatainak kezébe, hogy menthetetlen bünt kövessenek el más emberéletek szentsége ellen. Revolver, mérge: egyremegy a tragédiák e hibbant sorozatában s a társadalom maga is megdöbbenve kérdezi, — hova, merre zuhanhat még az egyensúlyukat veszített lelkeknek ez a pokoli haláltánc...?

A válságok e nagybeteg, neuraszténias korszakában, úgy látszik, elvesztette önmagát az ember. S a fegyver, — korunk sokat emlegetett, végzetes szimbóluma, — a béke tizennegyedik évében is továbbszedi kicsi és nagy áldozatait a politikai, gazdasági, társadalmi, sőt a családi élet területein. (U)

Nemzeti ajándékot kap Goga Octavian

Kolozsvár telket sajátít ki a költő-politikusnak — Ujabb módosítások a konverziós javaslaton — A kormány mindent meghallgat, ami alkalmas, hogy az országot kivezesse a gazdasági krízisből — A konföderációra vonatkozólag Románia még nem kapott értesítést Párisból

„Románia maga választja meg azt az utat, amelyen haladnia kell”

Bucurestiből jelentik: A Kamara mai ülésén Argetoianu pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő, amely a kormánynak három millió lej póthitel igénybevételét engedélyezi árvízvédelmi célokra. Ugyancsak a pénzügyminiszter terjesztette elő a kormány törvényjavaslatát, amely felhatalmazza Kolozsvár városát arra, hogy Goga Octaviannak nemzeti ajándékul 512 négyszög méter területet sajátítson ki.

Cuza okvetetlenkedése

A Kamara ezután áttért a konverziós javaslat vitájának folytatására. Busuiocescu, D. R. Ioanimescu, Radulescu és Fischer József dr. terjesztettek elő különböző módosításokat a tárgyalás alatt álló szakaszokhoz. A képviselőház Fischer Józsefnek majdnem valamennyi indítványát elfogadta, ami kihatott a Keresztény liga két jelenlevő vezérére: Cuza professzort és Robu ügyvédet. Mindketten tiltakoztak az ellen, hogy a képviselőház elfogadja a zsidó Fischer József által javasolt módosításokat. Amikor pedig a képviselők többsége Fischer Józsefnek egy újabb indítványát is megszavazta, Cuza közbekiáltott:

— Zsidók törvénye lesz a konverziós javaslatból.

Az ülés nem zavartatta magát a szellemes közbeszólás által és megszavazta Fischer József további módosításait is. A tárgyalás a törvényjavaslat 37-ik szakaszáig jutott el, melyet jelentéktelen módosításokkal megszavaztak.

Vasilescu-Carpen kereskedelmi miniszter a „Lupta” című lapnak nyilatkozatot adott a francia kormány konföderációs tervéről. Kijelentette a miniszter, hogy a kormány minden

sugalmazást meghallgat, amely alkalmas arra, hogy az országot kivezesse a gazdasági világháború által teremtett helyzetből. Természetes, hogy ennél is több figyelemmel fogja a kormány tárgyalás alá venni a francia kormány javaslatát, ha azok hivatalos formában is meg fognak majd érkezni Bucurestibe. Eddig a kormány semmiféle értesítést nem kapott sem Genéből, sem Párisból, de hiszen ez természetes is, mert konkrét lépés az ügyben csak akkor várható, ha a tapogatózások végét érnék. Ami a német kormányt az a bejelentés illeti, hogy a velünk kötött preferenciális szerződést március 20-iki hatállyal életbe öhajtja léptetni, erre vonatkozólag azt válaszolhatom, hogy Románia maga fogja megválasztani azt az utat, amelyen haladnia kell. A kérdést minden esetre nagy elővigyázatossággal kell kezelni, de én azt hiszem, hogy a német javaslat elfogadásának lényeges akadályai nem lesznek.

Meglepetésszerű rendelkezés

A bucuresti-i sajtó élénken foglalkozik a német kormány meglepetésszerű rendelkezésével, a mellyel életbeléptette a preferenciális egyezményt, amelyet Romániával kötött és amelynek életbeléptetését immár hónapok óta húzta-halasztotta. A lapok általában meglepedéssel irnak a váratlan intézkedésről, a Vitorul és az Universul azonban megjegyzi, hogy bármennyire is kellemes meglepetés a német kormány rendelkezése, nem szabad elfelejteni, hogy a dunakonföderáció terve is a preferenciális elvre van alapítva és éppen ezért vigyázni kell arra, nehogy diplomáciai kullisszának használjanak fel bennünket, mert ilyen játékhöz nem adhatjuk oda magunkat.

A német belügyminiszter engedélyezte a rohamcsapatok felállítását

Hitler szenzációs nyilatkozata — A belügyminiszter megerősítette a nemzeti-szociálisták vezérének kijelentését — Százhetven házkutatást tartottak Poroszországban

Berlinből jelentik: A Birodalmi belügyminiszter a nemzeti szociálista párt ellen felmerült súlyosan kompromittáló bizonyítékok alapján a párt működési engedélyének megvonását határozta el. Ma hajnalig Poroszország egész területén teljes apparátussal folytak a házkutatások és összesen 170 házkutatást eszközöltek. A nagymértékben kiterjesztett házkutatások minden várakozást felülmúló eredményt produkáltak. A felforgatott házakban óriási aktatömeget szedtek össze, valamint olyan megdöbbentően bizonyítékokat találtak, amelyek minden kétséget kizáró módon igazolják, hogy Hitlernek egy tökéletesen előkészített államcsínyre terheltek. A rendőrség a védelmi fegyverraktárak egész arzenálját fedezte fel és valamennyi titkos jelszó, chiffré-kulcs, legfontosabb jelentések, sőt a legfőkétebb jelszó-kodex is a rendőrség birtokában van. Bebizonyosodott, hogy a nemzeti szociálisták annyira felkészültek győzelmükre, hogy az igazságügyi szolgál-

lat valamennyi tisztviselőjét kijelölték már. A házkutatásoknál sokkal nagyobb szenzációt robbantott ki az a nyilatkozat, amelyet Hitler tett a sajtó képviselői előtt. Hitler ugyanis kijelentette, hogy a belügyminisztérium hivatalosan engedélyezte a rohamcsapatok teljes felkészültségének felállítását a választás napjára. Ez a nyilatkozat bombaként hatott a közvéleményre és rendkívüli izgalmat váltott ki egész Németországban. Groener német belügyminiszter ezzel kapcsolatban ugyancsak nyilatkozatot adott ki, amelyben elismerte, hogy a rohamcsapatok engedélye alapján állottak teljes felkészültségben a választás napján, azonban csupán a nemzeti szociálisták helyiségében gyülekeztek és arra az esetre állottak készenlétben, ha zavargások törnének ki a választásokkal kapcsolatos események körül. Groener belügyminiszter nyilatkozata ugyancsak óriási meglepetést keltett a közvélemény előtt, mert a Válaszfront is kapott hasonló engedélyt.

A londoni pénzpiac bizik a Kreuger-vállalatokban

A Kreuger-koncern által kihelyezett hosszulejratu kölcsönök biztosítva vannak a gyufamonopóliummal — Hetek kellene, amíg a tröszt helyzetéről világos képet lehet nyerni — Kreuger öngyilkosságának oka, hogy elvesztette optimista és higgadt ítélőképességét — A tröszt mérlege

Londonból jelentik: A City teljes nyugalommal várja a Kreuger-válság további fejleményeit. Biztos az, hogy néhány hét el fog múlni, amíg a hatalmas tröszt helyzetéről tiszta képet lehet alkotni. Ivar Kreuger tragikus vége, jól informált körök nézete szerint, vagy arra vezethető vissza, hogy az emberfölötti, sokszor napi 14 órák munkája és az általános, főleg a közép-európai krízis következtében egyre tornyosuló nehézségek felőrölték idegeit, szívbántalma súlyosbodott, elvesztette eddigi optimista és higgadt ítélőképességét a lehetőségek iránt, vagy másik oka a tragédiának, hogy előre látta azt, amit ezidőszent senki sem tud még, hogy tudniillik nem tudott volna megküzdeni a nehézségekkel és összevonná látta életének hatalmas alkofását. A Cityben valószínűbbnek tartják, hogy ez utóbbi eset nem fog bekövetkezni, mivel a Kreuger és Toll vállalatok alapján egészséges fundamentumon nyugszanak és a tröszt által folyósított hosszulejratu hitelek fedezete a gyufamonopóliumok bevétele. Ezzel a krízis nem érinti oly mértékben, mint akár elsősorban Stockholmot, vagy kisebb mértékben New Yorkot és Párisot.

Az Alexander Discount Company után nagyon tekintélyes összegű váltóhitelek folyósítottak az angol nagybankok részéről, ezek azonban biztosítva vannak úgy Angliában, mint a külföldön — árukkal (főleg gyufa- és építési anyagok, acél, vas és fa). Közvetlen összeköttetésben a Kreuger és Toll tröszttel nem állott egy nagybank sem. Az egyetlen bank, mely tekintetbe jöhet, a Hambros Bank,

mely a legintenzívebb üzleti kapcsolatokát ápolja Svédországgal és a Wallenberg-csoporttal van szoros kapcsolatban. A Wallenberg-csoport azonban, értesülésünk szerint, nincs érdekelve a gyufatröszt finanszírozásában és a csoport többiben már régebben hangsúlyozta, hogy semmiféle érdekközösségben a Kreuger és Toll tröszttel nem áll. Ivar Kreuger tragikus vége, ámbár átmenetileg gyengítette a font árfolyamát és lenyomta a Kreuger- és Toll-részvények árát, mely áresés tulajdonképpen hónapok óta tart (két év leforgása alatt a tröszt részvényeinek értéke 113 millió fonttal esett), eltekintve a külföldi tőzsdék kedvetlen hangulatától, pánikot sehol sem idézett elő.

Az angol közvélemény szerint, Ivar Kreuger nem volt „vadmacska bankár” és nem „az állampénztárak fosztogatója”, hanem nagykonceptiójú zserú, akinek főtörekvése volt, hogy megőrizze a háború utáni Európa gazdasági egységét és a tőkeáramlást elősegítse tőkegazdag országokból a tőkeszegény országokba, továbbá az aranystandard zökkenésnél-

A Kreuger és Toll-cég legutóbbi mérlege

Kreuger Ivarnak, a svéd gyufakirálynak öngyilkossága alkalmából nem érdektelen megtekinteni a Kreuger és Toll-cég 1931 december 31-én lezárt mérlegéről kiadott jelentést. A Kreuger-tröszt konszolidálta mérlegét és mérlegének összegeit a svéd korona esése következtében dollárban tüntette fel. A mérleg szerint az előző évekből származó veszteségek

küli működését a jóvátett tartozások és háborus adósságok zavaró momentumainak kiküszöbölésével lehetővé tegye.

Itt említhetjük még egyébként, hogy Kreuger Ivar igen gyakran megfordult Bécsben, de miután állandó üzletek nem fűzték Bécshez, két-háromnapos tartózkodás után mindig el is utazott. Eppen ezért, nem is volt állandó lakása, mint különben az összes világvárosokban, hanem az új Bristol-szállóban vett apartement-és estenként eljárt az Operába... Érdekes különben, hogy Kreugerben a régi bécsi pénzarisztokrácia, a Rothschildok és a Sieghartok ugyanolyan „ujgazdagot”, ugyanolyan „jövővényt” láttak, mint Castiglionban és Boselben és ugyanugy nem ültek le vele tárgyalni, mint ahogy nem tárgyaltak ezekkel sem. Hogy Kreuger nem spekuláns, hanem egy rendkívül nagykonceptiójú finánczseni volt, akitől, ha megszorult, még Franciaország sem szégyelt 75 millió dollár kölcsönt felvenni, ezeket a gögös és exkluzív urakat nem nagyon zavarta. És azt, hogy Kreugernek az osztrák állammal nem sikerült üzletet csinálnia, talán nem minden ok nélkül tulajdonítják a Rothschildoknak és a Sieghartoknak, akiknek abban az időben még igen nagy volt a befolyásuk az osztrák állam pénzügyeinek és hitelügyeinek az irányítására.

Kreugernek egyetlen elégtétele talán csak az lehetett, hogy még megírta Sieghart bukását és Ausztriából való elmenekülését, valamint a Creditanstalt összeomlását. De legalább is ugyanennyire megdöbbentő jelenség, hogy Kreugernek is menekülnie kellett, nem is a hazájából, hanem valahonnan, ahova visszatérni sohasem lehet: az életből.

amortizálására háromszázmillió svéd koronát, vagyis nyolcvan millió dollárt fordítanak. A különböző járadékpapírokat a mérleg a napi árfolyamon tünteti fel. A mérleg az 1931. évre 21 millió dollár nyereséget mutat ki, az elmúlt évi 32,8 millió dollárral szemben. A Kreuger-tröszt részvényenként 3,4 dollár osztalékot fizetett, ami a részvények napi árfolyamértékének 25 százalékát tette ki.

Kis Kampó

Írta: MÓRA FERENC

Szent Jakap-nap délelőttjén fényes hajducsapat lovagolt be a tarjáni szőlők felől Szegedre. Beckerekre tartottak törököt verni, de nem nagyon siettek. Ráérték egy kicsit szétnézni a halászk városában, lovakat megpihentetni, maguk éhét elverni egy kis hirtelenhamarjával.

Lombos Vér Andrásnak hívták a hajduk közből az avangárdát. Hatalmas, nagy szál ember volt, hirtelen haragu és hirtelen kezű. Ahogy a Tisza-parton az első halászviskó előtt leszállt a lováról, mordul kiáltott be az alacsony ablakon:

— Hé, csihés! Ur jött a házhöz!

Az udvaron egy ökölmyi legényke kötögetett valami szakadt hálót, de még csak a füle botját se billentette a liangos köszöntésre. A hajdu dühbe jött s kantárszáron vezetve a lovat, bejött az udvarra, nagy kardcsörtetéssel.

— No, egy kutya sincs itthon ebben az ólban? A legényke hidegvérrel föltekintett a munkájáról:

— Eb kérdi, de nem attól.

A hajdu nagyot sodort a kajla bajuszán.

— Az ugatást hallom, de az ebet nem látom. Köszönje az Istennek, mert mingyárt lenyelném, ha látnám, hol bujkál.

A suhanc felugrott a háló mellől és odaballagott a katona elé. Alig ért a menté köztőjéig.

— Hát nézzen meg kend, de siessen vele.

S azzal se szó, se beszéd, derékon kapta az óriást s körösztil vágta a sövényen, hogy csak úgy nyekken.

Lombos Vér András, mikor feltápászkodott, nem tudta, a szeméből dörzsölje-e ki az ámulatot, vagy a meghibbant derekát tapogassa. Hanem mégis csak legjobbnak látta elnevetni magát, mikor a legény átszólt a kerítésen:

— Hát a lovát utána dobjam-e kelmednek?

— Ne bolondozz öccse, töröm a zuzádat. Majd előbb szót értek veled.

Azzal leveregette magáról a port s illedelmes köszöntéssel bebicegett a kapun:

— Szép jó napot adjon az Uristen, — öcsém!

— Fogadj Isten, bátyám uram.

— A becsületes neved tudakolnám.

— Kis Kampónak hívnak, Miben lehetek szolgálatára?

— Tisztelem az öklöd, öcsém. Vashól van faragva. Nem hálókötésre teremődött az, fiam, hanem törökütésre. Állj be hozzám katonának, mert ha nem jössz, viszlek. Egy nyakam van, de le hagyom vágni, ha mához esztendőre kapitány nem lesz belőled.

A legénynek égett a szeme, mint az eleven tűz és szinte szikrát ütött a tenyere, akkora parolát adott a vendégnek:

— Ha édesapám elereszt, meg se állok, míg a török császárnak ki nem ütőb a fejéből a koronát.

Az öreg halász vállravezett hálóval éppen erre ért haza. Meghallotta, amint a fia mondott, meg is felelt neki mindjárt:

— Segítsen rá az Isten, fiam. Tőlem mehetsz szerencsét próbálni. Hanem akár mire viszed, ne feledkezz meg az édesapáról. Ha én azt mondom, hogy haza gyere, akkor nekem szót fogadj, akármilyen nagy urakkal komázol is.

Igy lett Kis Kampóból katona, büszkesége a hajduknak, ijedelme a töröknek. Mindjárt a beckereki haroban úgy lenyisszantotta egy török basának a kontyát, hogy a feje is vele szakadt. Csudákat meséltek róla. Egy esztendő se telt bele, már kapitány lett. Lombos Vér András volt a leghivőbb katonája s portyázás közben, tábori tüznél heverve sokszor elmesélte a vén hajdu a bajtársaknak, hogy hogy ösmerkedett ő meg a kis kapitánnyal.

— Még most is sajog bele a hátam — mondta tréfás nyögéssel.

Telt-múlt az idő s kis ezredes lett a kis

kapitányból. A termete semmit se nőtt, de a dicsősége bejárta az Alföldet. Mikor sok esztendő múlva egyszer hazavetődött Szegedre, nagy parádéval fogadták a városi urak. Nagy lakomát csaptak a tiszteletére, csupa előkelőség volt ott, a köznép csak az uccáról bámulta a sok cifra ruhás urat. Kis Kampó volt köztük a legnyalkább. Ezüstsarkantyus csizma a lábán, aranyos bársony-mente a vállán, drágaköves kard a derekán, nyusztprémes süveg a fején, nehéz aranylánc a nyakában.

Ahogy ott mulatoznak, egyszer csak kiválik az uccai szájtátónép közül egy rongyos öreg halász, betolakszik a nagy urak közé s odaáll Kis Kampó elé:

— Ösmersz-e még, fiam-uram? Én volnék az édesapád, nagyon kívántalak már haza. Öreg karomnak nehéz már a hálóbuzás.

Nem lehet azt kimondani, hogy megrökönyödtek az öreg halász beszédjén az uri népek. Magyarázták az öregnek, hogy ki lett, mi lett a fiából. Azt mondta rá, mégis csak apja ő annak. Mondták neki, hogy megél már ő halászat nélkül is, nagyurasan eltartja a fia, költőzet épített neki, jobb módja lesz benne, mint a püspöknek. Erre meg azt mondta, hogy a kerék világért se hagyja ott a mesterségét, mert nincs ahhoz fogható szép mesterség. S keményebben rászólt a fiára:

— Jó lenne igyekezned. Mert meg vannak vetve a hálók, de nincs, aki megbuzza őket.

Erre Kis Kampó fölállt, szép csendesen lerakott magáról kardot, mentét, láncot, sapkát s odaiordult az apjához:

— Mehetünk már édesapám.

Igy lett a híres katonából megint jámbor halászlegény. A fiam engedelmesség erősebb volt benne a dicsőség kívánásánál. Olyan szorgalmasan vetette-huzta a hálót, mintha sötete lett volna a csaták hőse, akiről még a szegény szegedi legenda is tud. Ha egyebet nem, legalább a nevét megőrizte Ipolyi „Magyar mitológiá”-ja.

Két aradmegyei község árvizveszedelme

Székudvarnál és Szöllősnél a Körös áttörte a gátat — A lakosság kétségbe esve menekül — Késő este érkezett jelentés a prefekturára az árvizveszedelemről — Békéscsabánál is előntötte a víz az alacsonyabban fekvő városrészt

Az árvizveszély, amelytől a megyében tartottak és amellyel kapcsolatban a megyei hatóságok már néhány héttel ezelőtt megtették a szükséges óvintézkedéseket, bekövetkezett. A szokatlanul hosszú tél, a szünni nem akaró havazások és esőzések, valamint a nemrégiben bekövetkezett olvadás, már magában hordotta az árviz veszélyét, amelyet a megye lakossága szinte már minden napra rettegve várt. A megye műszaki hivatala mindent megtett, hogy adott esetben az árviztől veszélyeztetett területek lakosságának segítségére siethessen.

Ma este háromnegyed nyolc órakor beérkezett az aradmegyei prefekturára az első telefonjelentés arról, hogy a megyében a Körös egyre jobban dagad és hogy sürgős óvintézkedések váltak szükségessé. A megyei prefekturát a székudvari jegyzőség hívta fel telefonon, amely jelentette, hogy a Fehér-Körös azzal a veszéllyel fenyeget, hogy áttöri a gátat. A község lakossága, valamint a helybeli hatóságok emberei kétségbeesetten dolgoztak a gátnál és minden lehetőt igyekeztek elkövetni, hogy a gát átszakadását megakadályozzák.

Viz alatt Szőlős község

Később újabb jelentés érkezett, amely szerint a Sebes-Körös is árad. A jelentés arról is beszámolt, hogy

a folyó pusztító árja Szőlős községnél már át is törte a gátat. A községet ellepte a víz és gazdasági épületekben, házakban az árviz tetemes károkat okozott.

A lakosság kétségbeesetten menekült a községből. A gátszakadás Szöllősnél a délután folyamán következett be, egyelőre azonban még nem lehet tudni, hogy az anyagi kár mennyire rug és hogy pillanatnyi vagy pedig tartósabb veszélyről van-e szó.

Este tíz órakor Székudvarról érkezett újabb jelentés szerint

minden óvintézkedés és erőfeszítés ellenére a Fehér-Körös az esti órákban Székudvarnál áttörte a gátat. A lakosság körében a legnagyobb fejetlenség és zavar uralkodik

Perfelvételt kért

a gyilkosságért elítélt iratosi legény

A vád koronatanuja állítólag hamisan vallott

Mintegy két évvel ezelőtt véres korcsmai verekedés történt egyik iratosi vendéglőben. A verekedés a vasárnapi táncmulatságon történt, a község fiatal legényeinek két rivális táborra késekkel és botokkal támadt egymásra s midőn a csendőrség végre szétoszlatta a verekedőket, Torma Józsefet halálos sebtől vérezve találták a korcsma padlóján. A bevezetett nyomozás folyamán a kihallgatott tanúk azt vallották, hogy a gyilkosságot Őze Imre iratosi legény követte el, akit a csendőrség le is tartóztatott és a törvényszék az ügyben megtartott főtárgyaláson nyolc évi fegyházbüntetésre ítélte. Az ügy megjárta a Táblát és a Legfőbb Semmitűzőket is, amely a büntetést öt évre redukálta.

Érdekes fordulat történt most ebben, a már lezártnak hitt ügyben. A védelem beadványával fordult a törvényszékhez, amelyben Varsandán Erzsébet iratosi leányra hivatkozott, aki közjegyző előtt tett vallomással bizonyította, hogy a tárgyalások folyamán a vád koronatanuja hamis tanuvallomást tett és ennek tudható be, hogy a törvényszék beigazoltnak látta Őze Imre bűnösségét. Az aradi törvényszék ma tárgyalta a perfelvételi kérelmet és úgy döntött, hogy az ügyben elrendeli az újbóli tanúkihallgatásokat annak megállapítására, hogy az utólag jelentkezett tanu vallomása megfelel-e a valóságnak. A tanuvallomások befejezése után dönt a törvényszék arra vonatkozólag, hogy főtárgyalásra tűzze-e ki ismételtén a gyilkosságért elítélt legény ügyét.

és mindenki arra törekszik, hogy az esetleg később bekövetkező komolyabb veszedelem elől megmentse, ami menthető.

A hatóságok attól tartanak, hogy a megdagadt folyó Pél, Erdőhegy, Kisjenő, Gyulavarsánd és Sikló községeknél is áttöri a gátat. Borosjenőben is tartanak a veszélytől, annál is inkább, mivel itt tudvalevőleg az 1926-os árviz alkalmával a borosjenői állomást és egész környékét ellepte a víz, úgy, hogy a község teljesen elszakadt a világtól.

Erősítik a védőműveket

A beérkezett jelentések egyelőre hiányosak és így nem lehet bizonyosan tudni, hogy az árviz tulajdonképpen milyen pusztításokat vitt véghez és hogy komolyabb veszélytől lehet-e tartani. Mindentől eltekintve úgy a megyei, mint a helyi hatóságok mindent elkövetnek az eddigi védőművek megerősítésére, hogy a komolyabb veszedelemnek és pusztításnak elejét vegyék.

Itt említjük meg egyébként azt is, hogy Békéscsabai jelentés szerint a két nap óta tartó szakadó eső és hóolvadás következtében Békéscsaba alacsonyabban fekvő részei és a környékbeli puszták viz alá kerültek. A tanyákon igen sok család beszorult a házakba. Több vályogból épült ház összedőléssel fenyeget.

A rendőrségi díjok feledékenysége volt az okozója a szabadkai véres tragédiának

Petráss édesanyja táviratozott Szabadkára és Ujvidékre, hogy akadályozzák meg a készülő drámát — Meghalt a harmadik áldozat is — Fegyelmi eljárás indul a feledékeny rendőrdíjok ellen

Belgrádból jelentik: Szabadkai jelentések arról számolnak be, hogy a város lakossága még mindig a megrendítő harmas tragédia hatása alatt áll. A tragédia harmadik áldozata, Möhlwald Myra is meghalt a szabadkai kórházban. Mint megirtuk, Petráss édesanyja, a mikor arról értesült, hogy Petráss Todor Möhlwald Myra kíséretében elutazott Eszékről, táviratilag értesítette az ujvidéki és a szabadkai rendőrséget, hogy abban az esetben, ha a vak ember és kísérője megérkezik Ujvidékre, vagy Szabadkára, abból végzetes tragédia származhatik. A táviratban arra kérte mindkét város rendőrségét, hogy lépjen közbe és igyekezzen megakadályozni, illetve megelőzni a tragédiát. A távirat a végzetes napon, vagyis március tizenötödikén meg is érkezett az ujvidéki rendőrségre, amelynek vezetősége intézkedett is, hogy a délután érkező vonatnál detektívek legyenek az állomáson és ott várják meg, illetve tartóztassák fel a vak Petráss Todort. A detektívek azonban hiába várták, mivel Petráss Todor és Möhlwald Myra tudvalevőleg Szabadkára utazott.

Baky Károlynét a polgári bíróság vonja

Az ügyészség az iratok áttanulmányozása után

felelősségre a gyilkosságért

megállapította, hogy az ügy nem tartozik a statáriális bíróság elé

Budapestről jelentik: A tegnap Budapesten lejátszódott halálosvégű család dráma ügyében dr. Baky Károlynét, aki mint ismeretes, agyonlőtte férjét, ma szállították át az ügyészségre. Polányi Aladár a budapesti ügyészség helyettes elnöke ma délután közölte dr. Sándor László velővel, hogy az ügyészség elfogadja az iratosi védekezését, hogy tétét önvédelemből követte el és ezért úgy döntöttek, hogy nem statáriális, hanem rendes bíróság elé kerüljön. Erre különben azért is szükség van, mert a családi drámának még igen sok részletét tisztázni kell. A gyilkos iratosi asszony ezek szerint holnap délelőtt kerül a

Főfájásnál, ideges, csúzos és köszvényes fájdalomnál a Togat-tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Teljesen ártalmatlan. Togat oldja a húgysavat, a pusztító testmérget, bakteriumölő és a bajt gyökerében támadja meg. Egy kísérlet meg fogja győzni! Minden gyógyszerárban Lei 52.—

Különös incidens az aradi törvényszék folyosóján

Egy fegyőr elküldte a folyosó ablakától az ott tartó tárgyaló ügyvédet

Különös incidens játszódott le ma délelőtt az aradi törvényszék földszinti folyosóján. A folyosónak három ablaka a fogház első udvarára nyílik, amely mellett két ügyfelével tárgyalt egy Aradon általánosan ismert vidéki ügyvéd. A tárgyalások folyamán, az udvaron tartózkodó egyik fegyőr fegyverével megköpögtatta az ablakot és a tárgyalási idő alatt, a törvényszék folyosóján az ablaknál tartózkodó ügyvédet távozásra szólította fel, arra való hivatkozással, hogy az ablak mellett tilos tartózkodni. Az ügyvéd a dolgot természetesen nem hagyta annyiban és a különös incidensről jelentést tett az ügyészségnek, egyben megállapította azt is, hogy csak olyértelmi rendelet van érvényben, amely megtiltja azt, hogy az ablakon keresztül esetleg az udvaron tartózkodó foglyokkal a törvényszéki épületben megforduló felek érintkezhessenek.

Szabadkára a távirat délután négy órakor érkezett meg és azt az inspekciós rendőrtiszt vette át. Az inspekciós rendőrtisztviselő nem tartózkodott az irodában, úgy hogy a rendőrtiszt a táviratot egy rendőri díjoknak adta át, aki azt olvasatlanul zsebre tette. Az eszéki vonat fél ötkor érkezett meg a szabadkai állomásra, úgy hogy a figyelmeztető és rendkívül nagyjelentőségű távirat már félórása a szabadkai rendőrség kezében volt, amikor még meg lehetett volna akadályozni a tragédiát. A rendőri díjoknak este hét órakor jutott eszébe, hogy a zsebében van egy távirat és azt ekkor adta át a rendőrtisztviselőnek, aki megdöbbenve vett tudomást annak tartalmáról. Utána járt az ügynek és ekkor derült ki, hogy a tragédia közben már meg is történt és hogy annak három áldozata van. Az, hogy a tragédia bekövetkezett, tehát csak a szabadkai rendőrség feleltes eljárásán mulott. A közvélemény nyomására a belügyminiszterium az ügyben vizsgálatot is indított és minden valószínűség szerint a díjok feledékenységének súlyos fegyelmi következményei lesznek.

vizsgálóbíró elé, aki kihallgatása után dönt dr. Baky Károlyné előzetes letartóztatása ügyében. Baky Károlyné, a férjgyilkos asszony védője, Sándor László dr. volt rendőrfőkapitány ma tolmácsolta az ügyészség előtt védené azon kérését, hogy ügyét mielőbb tárgyalják le és ne a statáriális bíróság elé tartóznak minősítsék. Baky Károly dr. feleségének ügyéről szóló aktákat ma délután áttették az ügyészségre, ahol Polányi főügyész áttanulmányozta az iratokat és közölte, hogy az ügy nem tartozik a statáriális bíróság elé, annál is inkább, mert a vizsgálat kiegészítésre szorul.

Nappalra és éjjelre egyaránt legjobb... a

NIVEA-CRÉME

Legfontosabb alkotórésze a bőrápoló eucerit ugyanis teljesen behatolhatja a bőrt, anélkül hogy fényessé tenné azt. Nappal a Nivea-krém megvédi a zord időjárás káros hatásaitól, pótolja a szél és rossz idő által elvont bőrszövetet és megőrzi a bőr puhaságát és simaságát. Éjjel a Nivea-krém felépítő és erősítő hat a bőr szöveteire, és ezáltal fiatalos, trisszint ad az arcnak. A Nivea-krém nem pótolható még a legdrágább luxuskrémekkel sem: Nincs egyetlen más krém sem, amely a bőrápoló euceritet tartalmazza; ezen alapszik a Nivea-krém meglepően jótékony hatása.

Dobozokban: Lei 16.—, 34.—, 72.— / Tubusokban tiszta ónból: Lei 30.—, 45.—

Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov-Brasso, Strada Julia Manu 39

A gyufakirály tragikus halálát megjósolta művében egy orosz író

Ilja Ehrenburg könyve, amelynek hőse Kreuger volt — A regényben szivszélhűdés öli meg a gyufakirályt, egy szállodai szobában, egyedül, elhagyottan

1931 augusztusában jelent meg fordításban Ilja Ehrenburg könyve: „Die heiligsten Güter“, franciául: „D'Europe Société Anonim“. A könyv orosz címe: „Az egységfront“. Csaknem minden művelt nyelven megjelent azóta. Ez érthető is, Ilja Ehrenburg a mai kor írója. Könyvei a mai idők keresztmetszetét és krónikáját adják. A „Die heiligsten Güter“ egyike azoknak a realista írásoknak, amelyek akár csak az automobil és a filmről írott könyvei, milliók érdeklődését váltották ki.

Ivar Kreuger halála ad érdekes aktualitást a „Heiligsten Güter“-nek. Hőse, Olson, a gyufakirályról lett mintázva. És Olson halála csaknem azonos körülmények között következett be, mint ahogyan azt a vizionárius író regényében megsejtette. Ilja Ehrenburg írásainak korhűségét éppen az adja meg, hogy korunk realitásaival foglalkozott, az üzemek és bányák munkásaival, a gyapotültetvényesek energiaemésztő életével, a szardellahalászok tragédiáival, a négerék elnyomatásával.

A pénz diktátora mint regényhős

A mai Európa sorsa néhány kapitalista kezében van. Ezek tartják kezükben a pénzt, tehát a hatalmat. E hatalmas pénzemberek mindegyike kezében tart egy-egy trösztöt, amely világokat diktál. Ez korunknak a másik realitása, amely Ehrenburgot foglalkoztatja. Itt van platinatröszt, olajtröszt, gyapottröszt, ezeknek a királyoknak az élete sok vonzó érdekességű momentumot tartalmaz. Erőteljes temperamentum, uralomratörékvés, vállalkozási szellem viszi őket egy szünetnélküli erőfeszítésben a győzelem felé.

A legsikerültebb Ehrenburg figurál közül kétségkívül a svéd Olson. Ivar Kreuger megregényesített története, Olson egy adóssággal terhelt gyufagyárat örökölt. Fiatal még és olyan karriérré készül, amelynek feltétlenül el kell hoznia a meggazdagodást. Az ifjú aranyról, vagyonról, hatalomról álmodik. Munkához lát és a kis gyárból hatalmas iparágat teremt, amely sorra elnyeli a többi svéd gyufagyárat. Öreg és komoly svéd iparosok, akik az apjának fölényes versenytársai voltak, meghajolnak vagy összeomlanak a fiatal Olson töretlen energiája előtt.

Idővel Svédország tulságosan szűknek bizonyul Olson munkakészsége számára. Trösztje sorra kaparintja meg az európai államok és más kontinensek gyufagyártásának monopóliumát. Államköicsönöket folyósít, feltételeket diktál, politikai megmozdulásokat támogat, vagy fojt el, szerződéseket ír alá, amelyek családokat és vidékeket semmisítenek meg, üzleteket köt, amelyekből új iparok fejlődnek ki, ezrek élete fölött rendelkezik, akiket sohase látott, diktálja a tőzsdék ritmusát, beleszól a nemzeti bankok vezetésébe, szökén és nyugodtan sétál államok fővárosaiban, ahol kiváló északi megjelenése nők vágyakozásait váltja ki, ugyanolyan érzéktelenséggel küld embereket a biztos halálba, mint aminővel a hódolatkat fogadja a szalónokban.

Riválisai forróvérű, szenvedélyekkel telt, gyenge, hiu és önző emberek, akik sem számokkal, sem mesterkedésekkel nem tudják

öt megrendíteni. A számító, szimpatikus, serdülő-arco Olson kiválik a többiek közül, főszereplő lesz s szinte minden tulajdonság meg van benne azok közül, amelyek külön-külön szoktak nagy és hatalmas, az egyszerű halandó számára megközelíthetetlen embereket jellemezni.

Valóra válik a megdöbbenő jóslat

A Népszövetség ezektől várja a jeladást, hogy rendelkezék Európa sorsa fölött Oroszországgal szemben. Genfben a békeszerződések revíziójáról vitatkoznak, hogy megvalósítható legyen az egységfront. Felvevő piacokat készítenek elő a municiófeleslegek számára s megakadályoznak előkészített, de pillanatnyilag nem konvenialó forradalmakat. A sorsunkat intéző mechanizmusban szerepet játszó emberek közül egyik sem emelkedett olyan magaslatra, mint Olson. Ehrenburg regényhőse azonban meghal. A számító, a körülrajongott, a családtalan, a szerető nélküli, az utódok nélküli és emberi gyöngeségek nélküli svéd szivszélhűdésben hal meg. Egy elegáns hotelszobában, ahol üzleti ügyeket akar meg tárgyalni, egyedül, elhagyottan és rövid küzdelem után, melynek nincs tanuja.

Kreuger korrektil hátrádott egy hotelszoba ágyán és gondosan irányított revolvergolyóval vetett véget életének, pár perccel egy kitűzött üzleti tárgyalás előtt.

Érdekes azonosság Olson és Kreuger sorsaiban.

Érdekes és elgondolkasztó.

Vérbosszu egy regáti faluban

Egy halottja és tizenöt sebesültje van a harcnak — Két család gyűlölete már tizenöt éve tart

Bucurestiből jelentik: Izgalmas események forgatták fel az Ilfov megyei, Soldanu község békéjét. Két család 15 esztendő gyűlölsége pattant ki tegnap véres harcban, amely egy halottat és 15 súlyos sebesültet követelt áldozatul. A Visan és Calin családok évek hosszú során át gyűlöltek egymást, apáról-fiúra szállt át ez a gyűlölet, amely folytonos verekedésekben nyilvánult meg. Nyolc nappal ezelőtt a Visan-család elfogta az egyik Calin fiút, a családi házába hurcolta, ahol három órán keresztül verték a szerencsétlen fiatalembert. A Calin-fiú azóta kórházban fekszik. A fiatalembert családja ezért véres bosszút esküdött.

Tegnap táncmulatság volt a faluban, melyen mindkét család résztvett. Itt ismét összevesztek, aminek az vetett véget, hogy Visanék

Huszezer évvel ezelőtt vándorolt be a fehér faj Európába

Egy angol tudós előadása a legújabb népesedési kutatások eredményéről

Sir Arthur Keith, aki ma Sir Oliver Lodge mellett kétségkívül a legnagyobb élő angol tudós, nagyon érdekes előadást tartott a glasgowi egyetemen arról, hogy mikor és hogyan vándorolt be Európa mai lakossága Ázsiából és Afrikából mostani lakóhelyére. Sir Arthur Keith a mezopotámiai és perzsiai ásatások legfrissebb eredményeit használta fel.

A nagy angol tudós véleménye szerint Európát a fehér faj aránylag igen későn kezdte csak kolonizálni, amennyiben csupán az utolsó jégkorszak után kezdtek beszivárogni a kontinensre, már pedig a geológusok véleménye szerint az utolsó jégkorszak legfeljebb huszezer év előtt lehetett, tehát a kaukázusi fehér faj csak azóta élhet Európa területén. Valószínűleg egyidőben indult meg délfelől Afrikából, kelet felől pedig Ázsiából a kaukázusi faj beáramlása.

Krisztus előtt 20.000-től Krisztus előtt 3000-ig kemény küzdelmet folytattak Európa őslakói a megélhetésért. Ki voltak szolgáltatva a természet kénye-kedvének és abból éltek, amivel a föld és a folyók maguktól ellátták őket. A primitív embernek óriási vadászterületekre volt szüksége, minthogy egy négyzetmérföldnyi terület legfeljebb egy embert tudott eltartani. Sir Arthur Keith ennek alapján kiszámította, hogy Krisztus előtt 3000-ban Anglia egész lakossága nem volt több, mint 30 ezer ember s egész Európa területén legfeljebb 750.000 primitív ember élhetett. Ma ugyanezen a területen 475 millió ember él meg kényelmesen és 600 embert tart el az a terület, amely 5000 év előtt éppen csak egy egyetlen embernek nyújtott szűkös megélhetést.

A legújabb felfedezések, amelyekre Urban és Kishban jutottak a kutató tudósok, Sir Arthur Keith szerint, ha nem is jelölik meg pontosan az európai népek közös bölcsőjének helyét, legalább is utmutatóul szolgálnak, hogy hol kell ezt a bölcsőt keresni. A perzsa öböltől északra elterülő országokban Krisztus előtt 4000-ben a földmivelés már olyan fejlett fokra jutott, melyet egészen a tizenkilencedik század második feléig — a mezőgazdasági gépek feltűnéséig — nem sikerült tulszárnyalni. Az Urban és Kishban talált leletek azt mutatják, hogy ezek a népek már Krisztus előtt hatezer évvel teljesen tisztában voltak a földmivelés minden kérdésével, már pedig ezen a tudáson épült fel azután egész modern civilizációnk és ez vezetett a Föld hirtelen benépesedésére is.

Óriási siker

a

CORSO-MOZGOBAN.

A pajkos Anny Ondrával

NEBÁNTSVIRÁG

Vasárnap d. o. 11 órakor

MATINÉ

Erénycsász

zenés bohózat.

Ma délután 3 órakor 8 leles ifjusági előadás érdekes műsorral.

Nézeteltérés merült fel

a Kaufmann-ügyben az interimár-bizottság tagjai és az elnök között

A bizottság tagjai nem akarják tovább halogatni az ügy likvidálását — Radu Cornel dr. nem akarta szavazás alá bocsájtani a kérdést —

Ujabb bizottságot küldenek ki a kérdés tanulmányozására

Nagy vihart támasztott az aradvárosi interimár-bizottság ülésén ma este Kaufmann Kamil volt aradvárosi gépüzemigazgató ügyének tárgyalása. Amint ismeretes az Aradi Közlöny olvasói előtt, Kaufmann négy évvel ez előtt bocsájtották el állásából és ezt követőleg fegyelmi és bünyvált vizsgálat folyt le ellene. Kaufmann a bünyvált vizsgálat során a temesvári tábla fölmentette, a fegyelmi vizsgálóbizottság pedig illetékelenséget állapítva meg ügyében, befejezte az eljárást. Kaufmann mind ezeknek alapján azzal a kéressel fordult Aradváros interimár-bizottságához, hogy ügyét vizsgálja felül vagy fogadja vissza a város szolgálatába vagy pedig likvidálja szerződését, de térítse meg a munkabértörvényben előirt jelentékeny összegű járandóságait. Az interimár-bizottság egy albizottságot küldött ki a Kaufmann-ügy felülvizsgálására, amelynek tagjai Ursu János dr. elnöklete alatt dr. Moldovan Silvius és dr. Faur Demeter voltak.

Ursu dr. terjedelmes jelentést terjesztett a városvezetőség elé a mai ülésen. Jelentésének keretében ismertette Fényes Kálmán dr. városi fizemi mérnök, Bozgan György, Mosorca Bojidar, Angel István dr. egykori polgármester és Jac Jenő gazdasági tanácsos tanuvalomlásait, majd kijelentette, hogy a bizottság ez alkalommal sem talált fennforogni olyan okokat, amelyek indokolták tennék, hogy Kaufmann ügyét továbbra is halogassák.

Radu Cornel dr. bizottsági elnök ezzel szemben olyan pontot kívánt részletes vita tárgyává tenni, amelyeknek vonatkozásaira nem derített világosságot a négy év óta folyó vizsgálat. Szerinte az egyik fontos vádpontban, a gépüzemigazgató által 1924-ben, 25-ben és 26-ban felvett tartózkodás körül a helyzet egyáltalában nem világos, mert a bizottság nem tudott tiszta képet alkotni arra vonatkozólag, hogy Kaufmann Kamil nem veti-e a megengedett összegnél magasabbat föl az üzemek pénztárából? Különben is itt olyan fontos és a város pénzügyi életében szerepet játszó összegekről van szó, amely felett az átmeneti bizottság nem határozhat és az csakis a nagy tanács hatáskörébe tartozik.

A többségi akarat megnyilatkozása

Az átmeneti bizottság tagjai ezzel szemben azt hangoztatták, hogy ha már előrelátható volt az ügy elintézésének egyszerűsége, akkor miért kellett bizottságot küldeni a kérdés tanulmányozására? Nem látták indokoltnak dr. Radu állásfoglalását és a bizottság jelentésének szavazatbocsájtását kérték. Dr. Ursu és Pausti ingerült hangon vettek részt a vitában, dr. Radu vonakodott a jelentés feletti szavazást elrendelni, mert világosan látta, hogy a tagok a jelenlegi hangulatban dr. Ursu jelentését elfogadják és ez egyszersmint azt is jelentette volna, hogy Kaufmann Kamil fölléphet a várossal szemben követeléseivel.

A kényes helyzetben a bizottsági tagok hangulatával szemben, már-már hiábavalónak látszott az elnök energikus állásfoglalása. Moldovan Silvius dr. és Adler Tibor bizottsági tagok felvetették a többségi akarat megnyilatkozásának komoly figyelembevételét: ha a többség oly értelemben kíván dönteni, hogy szavazás alá bocsájtja a kérdést, akkor az elnök semmiképpen sem akadályozhatja ezt meg. A hangulat feszültségéhez súlyosbítólag járult az is, hogy dr. Radu elnök egy félremagyarázható kijelentést tett, amit egyesek úgy értelmeztek, hogy Radu dr. nem akarja még akkor sem jóváhagyni a bizottság ha-

tározatát, ha tényleg szavazásra kerülne a sor. A félreértést azonban az elnök utólagos szavai csakhamar eloszlatták.

Az izgalommal teljes vita végül is oly értelemben zárult, hogy a város vezetősége egy újabb bizottságot küldött ki annak tisztázására, hogy mennyi felelősséget vett fel annak idején az elbocsájtott gépüzemigazgató. Az új bizottság tagjaivá Manole Sándor professzort és dr. Faur Demetert kérték fel. A bizottság rövid időn belül tisztázza ezt a részlet-kérdést is és ezután Aradváros vezetősége újra napirendre tűzi a Kaufmann-ügy feletti döntést.

Wenckheim Frigyes gróf és Lugos város perében érdekes döntést hozott a temesvári Tábla

A tárgyalás lefolytatására a lugosi járásbiróságot és nem a hágai választott bíróságot mondotta ki illetékesnek — Elvi jelentőségű a döntés, amely 1500 per további sorsát döntötte el

Rendkívül érdekes perben hozott elvi jelentőségű döntést a temesvári Tábla Craciunescu—Lambrino—Popescu-tanácsa. Az ítélet értelmében ugyanis a háború előtti tartozásokat ezenül hazai bíróság előtt lehet perelni. Az érdekes ügy előzményei a következők:

Lugos városa 1914. és 1918. között Wenckheim Frigyes gróf békésmegyei uradalomból tenyészcelokra több bikát vásárolt. A vételárát a város megbízásából a Magyar Agrár- és Járadékbank fizette ki. A rezsiváltozás után Lugos nem fizette meg tartozását a banknak, amely közben követelésének egyrészt az akkori Aradi Első Takarékpénztárra engedélyezte. A Magyar Agrár- és Járadékbank megbízásából dr. Köpf János és dr. Issekutz István aradi ügyvédek a lugosi járásbiróságon minden egyes állatért külön-külön, összesen tizenegy keresetet indítottak Lugos város ellen és a pénzbevitel arányában követelték a tenyészbikák árának lejben való megtérítését a megfelelő kamatokkal együtt.

A lugosi járásbiróság egyelőre csupán négy ügy tárgyalását tűzte ki. A tárgyaláson Antal Kornél dr. Lugos város-tiszti főügyésze pergátló kifogásában a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozva, hogy a magyar és román állampolgárok háború előtti tartozásaira vonatkozólag a két állam között 1924-ben megállapodás jött létre, amelynek értelmében az államok veszik át alattvalóiktól a követeléseket és tartozásokat és a két szerződő állam egymás között számol el. Antal Kornél dr. tehát a járásbiróság illetékelenségének kimondását és annak megállapítását kérte, hogy az ügy a trianoni békeszerződésben megnevezett hágai békebíróság elé tartozik. A megállapodás megengedi, hogy egyes esetekben a felek az alperes lakóhelyének megfelelően hazai bíróságok előtt intézzék el vitás kérdésüket, erre az esetre azonban a megállapodás kizárólag a kolozsvári, búcsuresti és budapesti törvényszékeket jelöli ki. A járásbiróság helyt adott a pergátló kifogásnak és elutasította a Magyar Agrár és Járadékbankot keresetével. A lugosi törvényszék egyik tanácsa három esetben megerősítette az elutasító végzést, a másik tanács azonban az ellentétes álláspontra helyezkedett és kimondta, hogy a járásbiróság illetékes a követelés eldöntésére. Végleges tisztázás végett a temesvári Tábla elé került az ügy. A táblai tárgyaláson a bank jogi képviselője kifejtette, hogy az 1924. évi román-magyar megállapodás három csoportra osztja az ügyeket: az egyik államnak a másik állam polgárával és a magánosoknak magánosokkal szembeni tartozásokra, illetve követelésekre. A Lugos városa ellen folyamatba tett ügyek szerinte az utóbbi csoportba tartoznak, mert a város, nem mint közigazgatási hatóság, hanem mint magános jogi személyiség vette meg a tenyészállatokat.

Nagy Purim - estély

ma, 19-én, szombaton este a Fehér Kereszt emeleti nagytermében. Ragyogó ötletek, elsőrangú zene.

A németországi elnökválasztáson 37 és félmillió szavazatot adtak le

Csupán nyolcezer szavazatot semmisítettek meg.

Berlinből jelentik: A birodalmi választási bizottság a lezajlott elnökválasztásról ma adta ki a végleges és pontos eredményt. E szerint összesen 37,658,036 szavazatot adtak le. Az egyes jelöltekre leadott szavazatok az alábbi módon oszlottak meg: Düsternberg 2,558,939 (6.8 százalék), Hindenburg 18,654,690 (49.6 százalék), Hitler 11,241,360 (30.1 százalék), Thelmann 4,982,939 (13.2 százalék), Winter 11,486 (0.3 százalék). Szétforgácsolódott, illetve megsemmisítettek 8622 szavazatot.

selője kifejtette, hogy az 1924. évi román-magyar megállapodás három csoportra osztja az ügyeket: az egyik államnak a másik állam polgárával és a magánosoknak magánosokkal szembeni tartozásokra, illetve követelésekre. A Lugos városa ellen folyamatba tett ügyek szerinte az utóbbi csoportba tartoznak, mert a város, nem mint közigazgatási hatóság, hanem mint magános jogi személyiség vette meg a tenyészállatokat.

A Tábla döntése szerint az ügy a román bíróság elé tartozik

A Tábla határozata helyet ad az aradi ügyvédek állásponthoz és elutasítja Lugos város pergátló kifogását, egyben pedig kimondja, hogy a kereset nem tartozik a hágai nemzetközi választott bíróság elé, hanem a per helyesen indították meg a lugosi járásbiróságon, amely illetékes az ügyek eldöntésére. Ezenkívül minden perben külön-külön 1100 lejes perköltésben marasztalta el Lugos városát. A temesvári Tábla elvi jelentőségű döntésével kapcsolatban érdekes megemlíteni, hogy a Magyar Agrár- és Járadékbank Lugos városán kívül ugyancsak tenyészbikák árának megtérítése végett hatvan per indított Szörény vármegyében ellen is a lugosi járásbiróságon, ezenfelül pedig erdélyi városok és vármegyék ellen is körülbelül 1500 hasonló per van folyamatban különböző járásbiróságok előtt.

Az aradvárosi mozgószínházak műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: A LEBEGŐ SZÜZ. Harsány nevetés-jegyében zajlottak le a tegnapi premierenadások. A közönség a legteljesebb melegezéssel honorálta ennek a németül beszélő és éneklő vígjátéknak a bemutatóját. A főszerepeket: Szöke Szakáll, Fritz Schultz, Lissy Arna, Dina Gralla, Fee Malten játszik.

SELECT MOZGÓ: DIRIGIBLE. (Premier). Ez a kép a szó legnemesebb értelmében felülmúl minden hasonló tárgynul. Valóban féltékeny, a levegő hősei a főszereplők, akik életük kockáztatásával a legvakmerőbb légi és tengerészeti bravurokat produkálják. Jack Holt, Ralph Graves és Fay Wray alakítják a példátlanul szenzációs vezetőserepeket.

Emmel a filmnél a kedvezményes jegyek nem érvényesek.

GOETHE-émlékünnep

és FAUST előadása a temesvári német tanítóképződe vens déjszereplésével április 3 án. — A délielőtti matinéra é. az est előadásra jegyek Jankernál, v. Deák F.-u. kaphatók.

H I R E K

A harisnyááruló város

Egy újságíró körinterjút csinált nemrégiben a viccről. Megkérdezte az utazót, mi a véleménye az utazóviccekről, a tanítót a tanítóviccekről, interjút csinált egy arisztokrátával, egy skóttal és így tovább, amíg eljutott a közgazdasági vicchez. A kereskedő a riportert kérdésre mélabusan jegyezte meg:

— Ma nincsenek közgazdasági viccek. Egyszerűen azért, mert ma az egész közgazdasági helyzet — vicc.

Ez a sikerült mondás jut az ember eszébe, ha egy ma érkezett kiseneyi jelentést olvas. Kiseney városának — mondja a jelentés, — nagy bérháza van a város centrumában. A ház egyik üzlet-bérlőjének, a Tricot-cégnek, március 15-én lejárt a szerződése. Kiköltözködni azonban nem tudott, mert 45.000 lej házbérral tartozik. A cég tulajdonos egyszerűen oldotta meg a problémát. Levelet írt a város vezetőségének, amellyel közölte, hogy áruraktárát és berendezését otthagyja a tartozás fejében. Mit tehetett a város; elfogadta az áruraktárát, amely különböző minőségű harisnyák és flanellekből áll. És saját rezsiben megnyitotta újból az üzletet, ahol tegnap óta egy városi tisztviselő árulja a harisnyákat.

Hát nem vicc ma az egész közgazdaság...?

— **IDŐPROGNÓZIS.** Változékony idő, északi légáramlással és hőszűréssel, a csapadék inkább a déli részekben várható.

— **Április 25-ig meghosszabbítják a parlament ülészeit.** Bucarestből jelentik: Az „Epoca” értesítése szerint a parlament ülészeit április 25-ig meghosszabbítják meg a bezárásig okvetlen megszavazzák a választójogi reform törvényjavaslatot.

— **A japán kormány nem mond le a hadműveletek miatt.** Tokióból jelentik: A japán képviselőház ma kezdte meg rendkívüli ülését, amelyen a hadműveletek költségeit tárgyalja le. Politikai körökben nem hisznek abban, hogy a japán kormány beadja lemondását, erre vall az a körülmény is, hogy Inukai miniszterelnök nem tett kormányrekonstrukciós kísérleteket, hanem a belügyi tárcát is ő vállalta.

— **A város tiltakozik az új autótaxi-állomások ellen.** Aradváros interimár-bizottsága ma foglalkozott azzal a bejelentéssel, amely a város vezetőségének tudomására hozta, hogy az aradi rendőrség közlekedési ügyosztálya számos új taxi-állomást létesített, anélkül, hogy erre a város előzetes hozzájárulását megszerezte volna. Sok zavart keltett különösen az az új állomás, amely a Piata Cathedralei-n, éppen a pécskai kenyérfüvés helyén létesítettek. A város vezetősége kéretlen beavatkozásnak tekinti jogkörében a rendőrségi ügyosztály eljárását és ez ügyben átiratot is intéz a rendőrség vezetőjéhez.

— **Megfosztották rangjától Lennart svéd herceget.** Londonból jelentik: A svéd kormány hivatalos kommunikét tett közzé, amely szerint Lennart svéd királyi herceget megfosztották rangjától és örökösödési jogaitól, mert V. Gusztáv svéd király engedélye nélkül polgári származású nőt vett el feleségül.

— **Ötezer lej pénzbüntetés rossz mérleg használataért.** Az aradi törvényszék ma hirdetett ítéletet az ismeretes piaci mérleg ügyében, amely nem volt a mértékhibesítő hivatal által lebélyegezve. A törvényszék Koródy Péter és Havran István árusokat 5000—5000 lej pénzbírságra ítélte a nem hitelesített mérleg használataért. Az ügyben szereplő többi vádlottakat felmentette.

— **A vádtanács elrendelte Gilly Károly további fogvatartását.** Az aradi törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott Gilly Károly kiseneyi járásbírósi telekkönyvi írtató rablási ügyével, aki 1931 őszén — amidőn egy vadászatról hazatért — fegyveresen megtámadott az ágyai országúton hazafelé tartó földműveseket, akiket megállásra szólított fel. A megrémült emberektől elvette száz lejt kitevő pénzüket. A csendőrség Gillyt letartóztatta és letartóztatását az aradi törvényszék is jóváhagyta. A vádtanács ma foglalkozott ezzel az ügyvel és a vádtanács járásbírósi tisztviselő további fogvatartását rendelte el.

Kivételes esetekben még elfogadja a külföldi követelések és tartozások bejelentését a Banca Nationala aradi fiókja

Hétfőn és kedden van a két utolsó bejelentési nap — A bejelentések határidejét nem hosszabbítják meg

A Banca Nationala aradi fiókját tömegesen keresték fel a mai napon azok, akik magyarországi és ausztriai követeléseiket, illetve tartozásaikat akarták bejelenteni. Az érdekeltek tekintélyes része még mindig nincs teljesen tisztában a Kompenzációs Pénztár felállításáról szóló törvény rendelkezéseivel és talán éppen ezért hagyták sokan az utolsó napra a bejelentést, másrészt pedig mindenki azt remélte, hogy a bejelentési határidőt meg fogják

hosszabbítani. Főleg arra való tekintettel, hogy a Banca Nationala aradi fiókjához csak későn érkeztek meg a nyomtatványok. A Banca Nationala aradi fiókja ma délután hat óráig fogadott el bejelentéseket, szombaton bejelentéseket már nem fogadnak el, hétfőn és kedden azonban indokolt esetben a Banca Nationala aradi fiókja ismét rendelkezésére áll az érdekelteknek. Nyomtatványok most már kellő mennyiségben állanak a bank rendelkezésére.

A féltékeny férjet megölte felesége csábítója

Az albérlő, aki viszonyt folytat a főbérlő feleségével — A hazatérő férj az albérlő szobájában találta feleségét

Berlinből jelentik: Az északkeleti városnegyed egyik házában Lories könyvrevizor agyonlőtte Hartig negyvennégy éves vasuti tisztviselőt. Lories már hat éve lakott Hartignál, akinek feleségével viszonyt folytatott. Hartig már hosszabb ideje féltékeny volt Loriesre. Ma délután, amikor belépett albérlője

szobájába, ott találta feleségét. A két férfi közt szóváltás keletkezett, majd pedig tettlegességre került a sor, amelynek során Hartig egy székkel fejbe akarta vágni ellenfelét. Lories ekkor revolvért rántott és agyonlőtte a vasuti tisztviselőt. A gyilkos könyvrevizort a rendőrség letartóztatásba helyezte.

— **Feketeszesesek egyesültek!** Elvi jelentőségű döntésben mondotta ki a Legfelsőbb Senmitőszék, hogy a részvénytársaságok nem büntethetők meg szeszkihágásokért. A bucuresti-i Mercur-céget a szesz törvény megszegéséért 25.000 lej bírsággal sújtották. Az ügy felebbezés folytán most került a legfelsőbb bíróság elé, amely kimondta, hogy csak határozott személy büntethető meg, részvénytársaság nem. Milyen jó dolguk lenne most a feketeszeszeseleknek, ha részvénytársaságba tömörülnek annak idején. Legalább nem lehetne most megbüntetni őket.

— **Tudják a Lindbergh-baby tartózkodási helyét.** New-Yorkból jelentik: A kis Lindbergh-baby elrablásának ügyében Lindberghék most négy bandával folytatnak tárgyalásokat. A négy banda közül kettő tudja Lindbergh gyermekének tartózkodási helyét.

Megérkeztek az olcsó tavaszi szövet és selyem ajándékok

Serilana

MINORITA-PALOTA.

— **Pénzjutalmat kap a bátor bankszolga.** Budapestről jelentik: A Budapesti Községi Takarékpénztár Rt. vezetősége elhatározta, hogy Kovács Gábor altisztet, aki lélekjelenlétével és bátor magatartásával megmentette a bankot a rablók garázdálkodásától, kitüntetésben részesítik és pénzjutalmat utalnak ki számára.

— **Felmentették két lopással vádolt kereskedőt.** Az aradi törvényszék ma ítéltetett abban a nagyarányú lopási ügyben, amelyet egy aradi vállalat feljelentésére indítottak Krausz Vilmos és Weisz Herman ellen. A vád szerint Krausz Vilmos olyan árut adott el, amelyet Weisz Herman a vállalat alkalmazottaitól vásárolt, azonban a hatóságok előtt az a gyanu merült fel, hogy az áruk lopásból származtak. A törvényszék felmentő ítéletet hozott, azzal az indoklással, hogy a tárgyalás folyamán nem merült fel bizonyíték arra vonatkozólag, hogy az áruk tényleg lopásból származtak.

— **Az amerikai alvilág több vezetője többszáz ezer dollárt fizetett be adó fejében.** Londonból jelentik: A washingtoni adófelügyelőség jelentése szerint Al Capone és mások ellen indított adóeltilkósi ügyben meglepő fordulatok állottak be. Az amerikai alvilág számos vezetője többszáz ezer dollárt juttatott el most utólag a kincstárhoz, nehogy lefoglalják minden vagyonukat, ami megtörténik abban az esetben, ha a hatóságok rájönnek az adóeltilkólasra.

— **Elpusztult az égő tárnába rekedt nyolc bányász.** Prágából jelentik: A Koh-I-Noor szénbányában rekedt nyolc bányász minden valószínűség szerint meghalt. Erre főleg abból következtetnek, hogy időközben azon a vidéken, ahová a nyolc bányász menekült, újabb robbanások történtek. A bányavezetőség minden intézkedést megtett, hogy a tárnát szabaddá tegyék, annál is inkább, mivel a bányászok ezerkét száz munkásnak ad munkalehetőséget. A tüzet mindeddig nem sikerült eloltani, de remélik, hogy az éjszaka folyamán befejezést nyerhetnek az oltási munkálatok.

— **Büinvádi feljelentés egy nagyváradi kereskedő ellen.** Az aradi ügyészséghez ma 15 aradi hentes és paprikakereskedő adott be kollektív feljelentést Schwartz Sámuel nagyváradi állítólagos kereskedő ellen, aki Aradon, a berlini Dich-féle acélárugyár, valamint az egyik legnagyobb szegedi rózsapaprika kereskedő-cég megbízottjának adta ki magát és a feljelentőktől közel 60.000 lej értékű előleget vett föl azzal, hogy részükre árut rendel. A feljelentés alapján az ügyészség elrendelte a vizsgálat bevezetését.

— **Purim-estély a Fehér Keresztben.** Ma, szombaton este káprázatos fényű, ragyogó hangulatu, mókás Purim-estély készül az aradi Fehér Kereszt szálló összes termeiben. Ezen az estén a ragyogó-kedvű fiatalság ad egymásnak találkozt, hogy vig hangulatban, lüktető táncmuzsikára mulassa át a legszebb békeidőkre emlékeztető módon, a szombatról vasárnapra virradó éjszakát. A Fehér Kereszt szálló terméit erre az estére pompázó virágokkal és izléses díszekkel ékesítette fel a Purim-estély rendezősége, hogy minden szempontból felejthetetlenül tegye a meghitt mulatság résztvevői számára az estélyt. A rendezőség különben ezúton kéri fel mindazokat, akik szívesek voltak önkéntes felajánlásukkal hozzájárulni a válogatott buffet gazdagításához, hogy küldeményeiket szombaton délután legyenek szívesek 4 és 7 óra között eljuttatni a Fehér Kereszt szálló emeleti helyiségébe, ahol a rendezőbizottság permanens szolgálatot tart.

— **„Idegenforgalmi Tudósító” címen új lap jelent meg Budapesten.** Ma hagyta el a nyomdát az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács kiadása, az „Idegenforgalmi Tudósító” című lap. Az érdekes és gazdag tartalmu szaklap magyar, angol, francia, német és olasz nyelven jelenik meg. A lap iránt úgy külföldön, mint Magyarországon nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Megjelent az „A Kakas” legújabb száma** változatos, friss tartalommal. Érdekes aktualitások, sikamlós históriák, pompás viccek és tréfák tarkítják az elevenen szerkesztett satirikus hetilapot, amely lényegesen leszállított áron kerül olvasói elé. Negyedévi előfizetési ára 30 lej, egyes példány ára 3 lej. Kapható minden trafikban, újságkiosztóban és a rikkancsoknál.

Lőrinczy bankigazgató ügyfelei csupán kölcsönügyleteket bonnyolítottak le

A vizsgálóbíró nem állapította meg bűnrészességüket

Kolozsvárról jelentik: A Lőrinczy-féle hamisítási bűnygyben még egyre tartanak a vizsgálóbírói kihallgatások. A letartóztatásban lévő bankigazgató az elmúlt napokban újabb vallomásokot tett, amelyek most már kezdik valamivel világosabbá tenni az eleinte annyira misztikus bűnygyet. Lőrinczy n kívül a vizsgálóbíró az elmúlt napokban többször is kihallgatta dr. Lenghel Sándor orvost, a vádlott egyik jóbarátját, ezenkívül Bodnár Bélát, az „Autoglob” tulajdonosát. A vizsgálat különben mindegyre jobban Lőrinczy személye körül koncentrálódik. A napokban az a hír terjedt el Kolozsváron, hogy a Lőrinczy-ügy több szereplője ellen erélyes vizsgálat indult meg. Az Aradi Közlöny kolozsvári tudósítója illetékes helyen érdeklődött ebben a kérdésben és azt a választ kapta, hogy a híresztelések nem felelnek meg a valóságnak. Kijelentették még, hogy az elmúlt hetekben tényleg tömegesen hallgatták ki azokat, akik részesei Lőrinczy tranzakcióinak, de itt csupán kölcsön-ügyletekről van szó és ha valaki kölcsönt vett a bankigazgatótól, az még nem jelenti azt, hogy bűnrész. Az ügyben a vizsgálat rövidesen befejeződik, úgy, hogy az utóbbi évek legszenzációsabb hamisítási bűnygye, nemsokára a bíróság elé kerül.

— Május elszejg kéri a munkanélküli segélyakció meghosszabbítását. Strengár-Demian Sava ma beadványt intézett Aradváros vezetőségéhez, amelyben arra kérte fel a város interimár-bizottságát, hogy tekintettel a munkanélküliség nem szűnő körülményre, a már amúgy is meghosszabbított munkanélküli segélyakció működését legalább május elszejg tartsák fenn. Aradváros vezetősége a legközelebbi bizottsági ülésen veszi érdemben elintézés alá a beadványt.

— Csak tisztviselő védhet a fegyelmi bíróság előtt. Az aradi törvényszék mellett működő közigazgatási fegyelmi bizottság nevében Hargot György dr. törvényszéki főelnök azzal a kéréssel fordult az igazságügyminisztériumhoz, hogy védhet-e ügyvéd köz-tisztviselőt a fegyelmi bizottság előtt. A kérdés tisztázását az a fegyelmi vizsgálat tette szükségessé, amelyet Aradváros vezetősége két tisztviselő ellen lefolytatott és amely már egyszer a közigazgatási fegyelmi bizottság elé került. A minisztérium hivatalos válaszában oly-értelmű felvilágosítást adott, hogy a vád alatt álló tisztviselőt ügyvéd nem védheti és mindegyik köteles arra, hogy saját maga adja elő védekezését. Az aradvárosi tisztviselők ügyében március hó, 23-án ül össze újra a fegyelmi bizottság.

— Újabb influenza-eset Aradon. Az aradi influenza-járvány még egyre tart: ennek ellenére azonban, ma az egész nap folyamán egyetlen egy újabb iskolabezárás sem történt. Ezzel szemben a járvány áldozatainak száma eggyel szaporodott: influenzában megbetegedett Tinca György 75 éves aradi lakos, aki betegsége folyamán tüdőgyulladást kapott, amellyel nem tudott megküzdeni legyengült szervezete.

— Kedden alakul meg a városi tisztviselők sportegylete. Az aradvárosi tisztviselők új sportegylete, az Aradul, a jövő hét keddjén tartja meg alakuló közgyűlést a városháza nagy gyűléstermében. Az új aradi sportegyletnek eddig kilencven tagja van. Az alakuló közgyűlésen az egyesület diszelnökévé Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnököt fogják felkérni.

— Ismét megkezdődnek a lengyel-magyar kereskedelmi tárgyalások. Varsóból jelentik: A lengyel-magyar kereskedelmi tárgyalások e hó második felében újra kezdetüket veszik Varsóban. A magyar delegáció néhány napon belül a lengyel fővárosba utazik.

Hétmillió lejjel redukálták két városi üzem költségvetését

Deficittel zárta első kéthavi fizleti könyveit a városi mozi-üzem és az autobus-üzem igazgatósága — Alapos munkához kezdett a városvezetőség redukációs bizottsága

Aradváros vezetőségének az a bizottsága, amelyet az interimár-bizottság a költségvetés redukációjával bízott meg, ma délben Radu Cornel dr. személyes irányítása és Faur Demeter dr., Manole Sándor bizottsági tagok, valamint Berzovan János pénzügyi tanácsnok és Dunca Károly városi főszámvevő közreműködése mellett a városi üzemeket terhelő nyolcmillió forintos költségvetésben tartott hosszúságú értekezletet Halmos János városi főpénztáros bevonásával a városi főpénztárban. Ezt követően az interimár-bizottság délutáni ülésén több jelentékeny redukciót vezettek keresztül az egyes városi üzemek hátralevő költségvetési előirányzatain. Így megállapítást nyert, hogy a városi mozi-üzem februartban már 196.000 lej deficittel zárták a költségvetésük 1932. évi előirányza-

tát. Az oka az új aradi magánmozi konkurenciájában és a hideg időjárásban található fel. Az interimár-bizottság tehát a városi moziüzem 1932. évi költségvetését 12 millió lejről 8 millió lejre redukálta.

Hasonló realizáláson ment keresztül a városi autobusüzem ezévi költségvetési előirányzata. Az üzem februári zárlata 61.000 lej ráfizetéssel végződött, tehát az interimár-bizottság az üzem költségvetését előirányzatát 17 millióról 14 millióra csökkentette le az év hátralevő további részére vonatkozólag. A városvezetőség hasonló mértékkel redukálja a többi városi üzemek, így a vízüzem és a városi jéggyár költségvetéseit is: mindegyik esetben természetesen a költségvetési év első két hónapjának üzlet-eredményeit veszi irányadó módon tekintetbe.

— Gulácsy Irén Budapestre költözött. Kolozsvárról jelentik: Gulácsy Irén, a kiváló erdélyi magyar író, aki három év óta Kolozsváron lakik, elhatározta, hogy véglegesen Budapestre költözik. Az elköltözés már meg is történt, s a „Fekete völgyek”, valamint a „Pax vobis” című regények nagyszerű írója azzal indokolja meg elhatározását, hogy egész családja Magyarországon él és hogy a budapesti Singer és Wolfner könyvkiadó cég minden munkáját leköthette. Kijelentette egy kolozsvári uságitónak, hogy most ismét történelmi regényen dolgozik. Erdély társadalmát mindenestre érzékeny veszteséget szenved Gulácsy Irén elköltözésével.

— Áruba bocsájtotta gyermekét. Brailából jelentik: A rendőrség névtelen feljelentés nyomán házkutatást tartott egy brailai randevuhelyen. A házkutatás alkalmával egy 14 éves iskolásleányt találtak. Hamarosan kiderült, hogy a leány anyja, Dumitru Anna, egy elvált asszony, bocsájtotta áruba gyermeke testét. Az anya kényszerítésére a 14 éves iskolásgyermek már az elmúlt évben meglátogatta lakásán az egyik nagykereskedőt, akit azután Dumitru asszony zsarolt hónapokon keresztül, feljelentéssel fenyegetve meg. Az asszonyt őrizetbe vették.

— Gherman Dante dr. szerepe a Drinyovszky-féle perben. Megírta az Aradi Közlöny, hogy az aradi törvényszék Cuciuc Aurel ügyvéd feljelentése alapján elítélte Drinyovszky Mártont. A törvényszéki tárgyalással kapcsolatban Gherman Dante dr. aradi ügyvéd annak közlésére kért fel bennünket, hogy Drinyovszky Márton őt bízta meg képviselővel és azt nem is vonta vissza, sőt a Legfőbb Semmitűszék előtti tárgyaláson is képviselte ügyfelét. Az ügyesség tehát vádiratot sem készített ellene és ennek hiányában eljárás sem indult meg ebből az ügyből kifolyólag.

FÓRUM

Tekintetes Szerkesztőség. Kérjük alábbi, közérdekű soraink közlését:

Alulírottak, a Határ-, Fácán- és Szarvasucca lakosai évek óta hiába szorgalmazzuk a várostól fentemlitett három ucca kikövezését. Hosszas kérvényezések után a Határ-ucca felét végre kikövezték, itt azonban megállott a munka. Az olvadás és esős idő beálltával ugyszólván teljesen lehetetlen a közlekedés, a kocsik kénytelenek a járdára felhajtani, hogy a sárba ne ragadjanak. A járkelőknek pedig egyáltalán nincs hol menniük. A mai napon kérvényt adtunk be a városhoz, amelyben felhívtuk az illetékesek figyelmét lehetetlen helyzetünkre és sürgős intézkedést kértünk a kövezési munkálatok megindítása tekintetében. Reméljük, hogy a városvezetőség belátó lesz és módot talál arra, hogy a három ucca lakoságának jogos kérését teljesítse. Tisztelettel: a Határ-, Fácán- és Szarvasucca lakói.

Alulírottak.

— A husvét divatja nem változott. Tavaly még rövid szoknya volt a divat, az idén a slegek a földet seprik, a bubirizura vérvényesen megnőtt, az Adolphe Menjou-arcok kezdenek kimentni az éjszakai álomlátásokból, a citrommal lesóványodott hölgyek nem ideálok többé. A szeszélyes divat egyre-másra változik, csak egy dolog marad változatlan: a husvét divatja. Lehetnek gazdasági krízisek, valutáris nehézségek, husvétra még mindig sikk és divat Abbáziába utazni. Abbázia: az örök tavasz, a tobzódó élet... A déli napsütésben a „Palace” hotel előtt a korzó megtelik mosolygó arcú emberekkel és a „Palace” ötórát teáin találkat ad egymásnak az előkelő és az elegáns világ. Soha nem volt olyan nagy az érdeklődés Abbázia után, mint az idén. Az író- és művész-társadalom már lefoglalta szobáit a „Palace”, „Bellevue” és most „Regina”-nak nevezett egykori „Stefánia”-szállókban, amelyeknek vezetősége számolva a mai nehéz viszonyokkal, írat a megcsökent kerestet lehetőségekhez szabta. A „Palace”-konzern hoteljaiban a husvét szomban már napi 40 líráért kapható teljes ellátás, a tökéletes konforttal felszerelt, tengerre néző balkonos, hideg és meleg folyóvízzel ellátott lakályos szobáiban. A kényesebb igényű közönség azonban fürdőszobával ellátott apartamentokban is eltöltheti a husvét ünnepeket.

— A Köz- és Magántisztviselők Nyugdíj Egyesülete ezuton is felhívja özvegy Belezna Jánosné, Katkó István, Rátz Emil, Juhász József volt Acsev., valamint Györöki József, öz. Györfi Istvánné, Palmái József, Pelyhe Mátyás, Török Sofia, Palcu Vichenti, Urbancok Pável és Borhegyi Károly CFR nyugdíjasokat, hogy március havi nyugdíjaik felvétele végett a CFR központi pénztáránál haladéktalanul jelentkezzenek. Egyben közöljük, hogy vasárnap, folyó hó 20-án hivatalos helyiségünkben, Strada Consistoriului 50., délután 4 órai kezdettel értekezletet tartunk, amelyen úgy az állomáson fizetett, mint az utólag esküt tett tagársaink ügyeinek állásáról fogunk beszámolni. Kérjük az érdekeltek megjelenését.

— Áramszünetelés. A villanytelep igazgatósága értesít a n. b. fogyasztó közönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt, folyó hó 20-án, vasárnap — kedvező idő esetén — az áramszolgáltatás szünetelni fog: Reggel 8 órától 10 óráig: Pernyáva, Gradiste, Calea Aurel Vlaicu, Calea Saguna, Strada Bratianu, Calea Reg. Ferdinand és az ezen uccák által határolt részek. Reggel 8 órától 1 óráig: Gáj, Sága és Calea Aurel Vlaicu.

— Miért? A célszerű összeállítás és azok a kitűnő sikerek, amelyeket híres orvosok, valamint számos klinikán és kórházban a „Togal”-jal elérték, rövid időn belül általános elismerést vívtak ki ennek a gyógyszernek. A leadott szakvélemények egyhangúlag elismerik, hogy a „Togal” gyors hatású fájdalomcsillapító szer, amely utóéletteletlen köszvényes-, csuzos- és ideggyógyászati, az izületekben és végtagokban fellépő fájdalomnál, ideges fogfájásnál, valamint fejfájásnál.

Kiang-Csong egyetemi tanár nyilatkozik az aradi állomáson a modern Kináról

— Költők és filozófusok a birodalom vezetői — A birodalom átka a sok mellékkormány — Kina figyelemmel kíséri a turánizmust

Kiang-Csong, volt pekingi birodalmi egyetemi professzor és a közoktatásügyi delegáció tagja, aki az európai tanügyi viszonyokat tanulmányozza. Kina még a japán háború előtt több illusztris pedagógust küldött ki Franciaországba, hogy az ottani közoktatásügy alapján gyökeresen megváltoztassák az eddigi kínai tanrendszert. A delegáció tagjai közül többen hazautaztak az utóbbi háborús hírek hatására, néhányan azonban Európát járják. Ezek közül Kiang-Csong, aki egy mozgékony kínai öregúr, elvetődött Középeurópába is.

Kiang-Csong európai útján végigjárta a fővárosokat és elhatározta, hogy Bucarestbe is ellátogat. Az Orient-express másodosztályú folyosóján állt, amint a vonat befutott Aradra, amely vitte le tovább a főváros felé. A kis kínai tudós mosolyogva, hibátlan németiséggel válaszolt a bemutatkozásra. Nem lepődött meg a szinte tolokodásnak vehető interjúra, mint aki utazásai közben megszokta az emberek ezernyi furcsaságait. Mert Kinában halálos bűn lenne, minden előzetes formáság nélkül, csak egyszerűen nekitaladni valakinek, hogy beszéljen tapasztalatairól, benyomásairól. Meg vagyok győződve, hogy Kiang-Csong épp olyan különösnek tartja magában az európai ember magatartását, mint ahogyan a Kinába elvetődött európai sokáig nem tud megszabadulni az ott tapasztalt társadalmi furcsaságok benyomásaitól.

Közvetlenül meséli bécsi élményeit, amely beszélgetésünk kiinduló pontja volt:

— Berlinben nem éreztem magam olyan jól, mint most Bécsben. Lehet, hogy az az oka, hogy valamivel keletebbre éreztem magam és lehet, hogy valahogy rokoniasabb, hazaiabb, mint Berlin, ahol most különösképpen nem szerettem lenni. Ott se jobb, mint nálunk. Nem is igen szeretnék addig hazamenni, míg rendbe nem jönnek a viszonyok a japánokkal. Azonban, azt látom, hogy önök, európaiak egész más szemmel nézik a kínai-japán konfliktust, mint mi, ami természetes is. Különösen az amerikai újságírók ferdítik el az eseményeket.

A mai Kina

— Kina már husz éve nem az, amilyennek a nyugaton élő népek a mennyei birodalmat képzelik. Csak most kezd a Nyugat valamivel helyesebb képet alkotni magának Kináról. Nyugaton még mindig kísért a romantika, amely a teaházak légkörét, a régi mandarin rémregényeket valóság gyanánt fogadja el, pedig Kina már modern ország, amely a legutóbbi zavaros események előtt legjobb uton volt, hogy belpolitikai, közigazgatási berendezéseiben akármilyen középeurópai állammal fölvehesse a versenyt. Természetesen az északi és déli kormányzóságok közötti eltérések, a sok hivatalos és nemhivatalos kormány, a számos tábornok, az angol és az orosz érdek, amelyhez a japán is hozzájárult, megnehezítették, hogy ezt az évezredek kulturájú országot modern vágyak közé vihessük.

— A washingtoni konferencia, amely elfogadta a nyitott kapu elvét, Kina 3000 éves történetében új korszakot nyitott meg. Egyenlő jogot kíván minden embernek s önröndelkezési jogot önmagának. Ezt mi, progresszív nemzeti politika hívei már hosszú évtizedek óta hirdetjük, de a régi dinasztia bukása s a világháború kellett ahhoz, hogy ez a hitünk politikai tényé váljék. A forradalmas idők egyik viharos szakát éppen ez a konferencia zárta le, persze, ki láthatta előre, hogy újabb komplikációk jönnek. Ezzel a konferenciával a kínai demokrácia mindenesetre uralomra jutott s arra törekedett, hogy kiépítse magának a kereskedelmi utakat Európával.

— Önök, európaiak nem is képzelik azt a nagy változást, amelyen a birodalom 1910 óta keresztülment. Párisban jártamkor alkalmam volt meggyőződni arról, hogy még néhány évvel ezelőtt is a csepp, a nagyfalu és a mandarin tartják Kina szimbólumának. Nos, ez már rég nincs így. A nagyfalu, amely 3000 évig övezte Kina határait: husz éve ledőlt s a régi konzervatív arisztokrácia megszűnésével már kezdenek eltűnni Kina utolsó maradványai is. Ambar az régi szokás, hogy a birodalom politikai — tehát nem katonai — vezetői még ma is kiválóak a költészetben és filozófiában. Melyik európai állam mondhatja magának, hogy kormányzója bölcész, költő és államférfi egy személyben?

— Az új rendszer gyökeresen reformálta a kínai közoktatást. Csaknem minden kormányzóságnak van egy angol-német mintára berendezett főiskolája s az elemi iskolák száma az utolsó évtizedben megötszöröződött. Még a mai áldatlan állapotok között is. Mert ne felejtse el, hogy az újságok minden esetet megírnak, minden tábornok zászlóbontását és úrlását közhírré adják, de hogy némely vidéken csendes és erős építőmunka folyik, arról nem emlékezik meg senki sem!

— A fiatalabb generáció nagy része már nem analfabéta. Ha a most élő idősebb generáció kihal, vége a hirhedt kínai analfabétizmusnak.

— Ami a kínai politikai viszonyokat illeti, arról nem lehet ugyanazt elmondani, mint a kultúra rohamos javulásáról. A központi kormányzat mellett mindig sok volt a mellékkormány s vannak forrongó tartományok, ahová

a központi rendeletek soha nem jutnak el. A helyi hatóságok önkényesek. Hiszem, hogy ez javulni fog. Igaz, hogy Kina gazdasági helyzete ma már szintén nem olyan jó, mint háború előtt volt, de a kínai pénz érték hullámzása nem volt nagy. A kínai dollár általában az angol font egytizedét éri. A munkáviszonyok jobbakként Európában. A szociáldemokrácia ismeretlen s a kommunizmus is másként hat, mint Önöknél. Vannak ugyan munkásszervezetek, de ezek jobbára gazdasági és kulturális tömörülések. A sztrájkot legtöbb helyen csak lübböl ismerik és munkátlanság is akkor van, ha elemi csapás éri a vidéket, ami viszont, sajnos, gyakori.

A kínai tudós beszél a legendás híru magyar huszárokról

— A japán ultranacionális törekvések gátat emelnek a megértés elé. Azt hittük, hogy a washingtoni konferencián ezek is elintézésre nyertek, de nem lehetett megoldani őket mégsem, amint az utóbbi hónapok tanúságai bizonyítják. Noha mi Japánban jó szomszédunkat és testvérünket látjuk, hiszen ők sokat köszönhetnek nekünk.

— A magyarok? Figyelemmel kísértük a turánizmust. A magyarokról sokat olvastam, közelebb nemigen jutottam hozzájuk, de számos legendát hallottam a magyar huszárokról.

Ezeket mondotta a kínai tudós. Közben narancsot hámozott s magával hozott ásványvízzel oltotta a szomját. Látszott rajta, hogy ismeretlen emberrel csak Kina szép és jó oldalát igyekszik megismertetni, fájlalta a japánok nagy támadását. Ha európai ember lett volna, meg lehetett volna itélni, hogy csendes borongás, vagy fölünyes derű volt-e a hangjában. Mások azonban a kínai ember lelki dimenzióit s önmagából csak annyit mutatott, amennyire egy konvencionális mosolygás megengedte neki. Személytelenül beszélt, nem kesergett és nem szomorkodott: követnek érezte magát, egy négyszázmillió, nagygyereknemzet külföldi követének.

Egy „gyereknemzetének“, mely mögött háromezer esztendő tapasztalata áll.

SPORT KÖZLÖNY

Románia első nemzetközi gólját Rónay, az AMTE volt csatára lőtte

A nemzetközi mérkőzések statisztikája — Bodola a gólrékor

Bucurestiből jelentik: A bucuresti footballközpont érdekes statisztika közlését kezdte meg a napokban. Annak a tíz évnek részletes kimutatásait hozza nyilvánosságra, amely idő óta Románia belépett a nemzetközi küzdők sorába.

A tíz év alatt Románia 34 nemzetközi mérkőzést játszott, összesen 107 játékosal. E mérkőzésen 87 gólt rugtak a román játékosok, 79 gólt kaptak.

Az adott gólok közül 3 gólt 11-esből adtunk és pedig egyet Rónai 1922-ben Jugoszláviának, Kozovici a másikat Lengyelországnak ellen ugyanez évben, míg a harmadikat Rafinszki rugta Görögországnak 1930-ban. — Rónai fentebbi gólja arról nevezetes, hogy Románia első nemzetközi jellegű adott gólja volt. Ab-

ban az időben Rónai még az AMTE-ban hódolt a labdarugásnak. A 82 leadott gólból 78 gólt a csatárok rugtak, a többi hátvéd, vagy half lövege volt. A 78 gólt 24 csatár rugta. Ezek közül mérkőzésenként egy-egy gólt rugtak: Subasanu (2), Ströck (8), Mateck (3), Possak (2), Boros (2), Tänzer (10), Dobó (2), Brancher (1) és Glanczmann (7).

A név után lévő számok az illető által játszott mérkőzések számát jelentik. Fejenként két gólt rugtak az alábbiak: Fronis (2), Gansl (1), Kocsis (7), Nagy Géza (Csomag) (3), Rónay (6). Három gólt: Auer (2) és Desu (6).

A rékorder ezek szerint Bodola, aki 7 mérkőzésen 10 gólt rugott. Bodola külön érdeme, hogy a hét nemzetközi mérkőzést egyetlen egy évben játszotta le.

O A Ripensia a francia turája útján Zágrábban játszik. Temesvárról jelentik: Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt arról a nagyszabású turáról, amelyre a jövő héten indul el a Ripensia. A profi-klub vezetősége már most megtette az előkészületeket a hosszabb lélegzetű utra és miután a csapat több tagja nem tartózkodik Temesváron (Schwartz, Ciolac), a nélkülözhetetlen játékosokat most haza rendelte. Értesülésünk szerint a Ripensia a következő játékosokat viszi magával a turára: Zombory, Bürger, Hoksáry, Fagarasacanu (Bucuresti amatőr), Ánger, Hrehuss, Raffinski, Ciolac, Beke, Dobay, Schwartz, Semler, Wetzler. Mint az egyesület vezetőségétől értesülünk, a csapat Franciaországból visszajövet, Zágrábban is fog játszani néhány meccset.

O Két amatőr-játékost szerződtetett a Ripensia. Temesvárról jelentik: A Ripensia a tóra előtt egyre erősíti csapatát. Mint temesvári tudósítónk jelenti, a profi-klub vezetősége két játékost szerződtetett, Molnár, a TMTE jeles hátvédje és Korony, a TAC centere személyében. Utóbbi a Bástyában volt már profi-szerződésben. Mindketten rövidesen magukra öltik a Ripensia szíreit.

O Bürger és Ciolac játékjogát 15—15 napra felfüggesztették. Bucurestiből jelentik, hogy Bürgert és Ciolacot, a Ripensia két játékosát, akik a NAC francia turáján részt vettek, 15—15 napra felfüggesztették, mert a NAC turáján a Központ hozzájárulása nélkül szerepeltek. A két játékos kényszerpihenője március 15-től kezdődően szól s így csak április elsején játszhat a két játékos.

Száz esztendő fordulóján Kaufmann Mórné visszapillant az eliramlott életére

Száz esztendő szü-
tésnapját üli Aradon
egy matróna — Aki látta Aradot a szabadságharc napjaiban —
Emlékezés a nagy kolerajárványra — Száz esztendő szomorú,
könnyes emlékei

Vörösen égő, illatos székfűk az előszobában, mindenütt zöld növény, virág és a családi jólét, nyugalom és béke régi történetekbe illő levegője... Egy fehérhajú, tiszta arcú öreg néni ül a hálószoba kényelmes pamlagán, öz. Kaufmann Mórné, aki ma töltötte be századik életévét. Száz esztendő nagy idő még nemzettek, korszakok történetében is és különösképpen ritka ajándéka a Sorsnak egy emberre nézve. Száz esztendő örömet-bánatot, egy emberöltő történelmének tükröképét őrzi gondosan elraktározott emlékei között özvegy Kaufmann Mórné, aki a Gondviselés csodálatos adománnyaképpen teljesen megőrizte szellemi frissességét és akinek emlékezőtehetsége igazán nem mindennapi. Beszélgetésünk folyamán élénk színekkel, megelevenítő erővel támadnak új életnek a múlt érdekes eseményei, egy asszony életének reminiscenciái, egy olyan asszony emlékei, aki ezen a göröngyös utakkal szántott földön száz esztendőt élt már le.

— Aradon születtem 1832-ben — kezdi kissé vontatott hangon, de tiszta és érthető kiejtéssel. — Apámra, anyámra nem emlékezem, hiszen nagyon kis gyermek lehettem, amikor árván hagytak Grünwald Fáninát hívták, nem voltam szép leány, de dolgozni azt szerettem. Minden igyekezetem arra ment, hogy jól férjhez menjek. Árva leány voltam, okosnak kellett lennem. Abban az időben nem volt más célja egy nőnek, mint férjhez menni, lehetőleg szerencsésen. A férfit meg azért vett feleségül, hogy cicomázza, babusgassa és ránézzen. Vállvetve dolgoztunk szegény jó urammal... A legdrágább ember volt a világon! Kaufmann Mórné fekete főkötős fejével szaporán hólogat állításának megerősítésére. Reszkető kezét az ölébe ejti és elgondolkozik. Megkérdezem:

— Nagyon szerette a férjét? — Csodálkozva néz rám, mintha idegen nyelven beszél-nék. Amelyet ő nem ért, nem tud felfogni.

— Szerelme? — kérdezi hidegen. — *Ez nem szerelem sem szerelmes...* Nem szerettem az uramat, igazán nem szerelemből mentem hozzá. Husz évvel idősebb volt nálam és nagyon jó ember volt. Most már 45 éve halott! Később nem mondom, megszerettem... Gyorok mellett élünk, az uram nagykereskedő volt. Négy gyermekünk született, mind a négy leány, csak egy mint nálam, odahaza. Nékem is három leánytestvérem volt. Nagybátyám, Epstein Emanuel nevelt bennünket. Ő Arad kereskedelmi életében nagy szerepet játszott, szép háza is volt, jó módban élünk...

Amikor kartács robbant a Szabadság-téren

Kaufmanné vissza-visszatér gyermekkorára, amelyre talán még jobban emlékszik, mint házasságának éveire. Elmondja, hogy legérdekesebb élményei, benyomásai a negyvennyolcas időkre nyulnak vissza.

— Igen élénken, tisztán emlékezem azokra a véres, forrongó időkre. Ez nem is csoda, hiszen már rangyolány voltam 1848-ban. Arad felett megszólaltak az ágyuk, kartács süvített el a házak felett és belefuródott a földbe, tölcser-szerű léket hagyva maga után. Ugy szerettem nézni, amint a Szabadság-téren tölcserket vajtak a lövegek. Persze azután ahogy csak tudtam, elfutottam, hogy a kihányódó föld féltem semmitől... Bizony, olyan időket élünk, hogy nem ijedhettünk meg a saját árnyékunktól! Hej, ha ismerte volna az én anyósomat, az volt

az igazi asszony! Kitüntetés is kapott azért a nagyszerű tettéért, amely eldöntötte a bevonult orosz csapat sorsát. Mikor az oroszok bejöttek, ő megvendégelte őket, sült-főzött nekik, saját nyelvükön beszélt velük és legfinomabb borait szolgálta fel. Azok leítették magukat és addig yesztegeltek, amíg egyszerre csak rajtuk ütöttek. Puskaropogás, harsány kiáltások jelezték, hogy a házat körülfojták Rózsa Sándor emberei, akik a házat szolgálták akkor. Bizony halomra mészárolták őket, de meg is érdemelték, mert barbár módon kardéltre hányták még a csecsemőket is! Patakokban folyt a vér!

Kaufmanné lehajtja fejét a borzalmas emlékek hatása alatt. Ezüstös hajának néhány dus fürtje kicsuszik a kontyon ülő régimódi fejkötő alól. Leánya, Fischer Nándorné lép a szobába. Odamegy anyjához és szeretettel igazgatja a rakoncátlanok hajfürtöket. Majd ő kérdező:

— A nagy kolerajárványról beszéltél, anyám? — Az öreg hölgy ismét felélenkül és a kolerajárvány pusztításáról kezd beszélni:

— Ugy hullottak az emberek, mint a legyek ősszel! Hozzánk bejártak az üzletbe vásárolni — főbnyire gyertyákat és szemfödlet, mert nem volt ház Gyorokon, ahol né lett volna halott. S én állandóan érintkeztem velük, elfogadtam a pénzt a kezükből és hála legyen a Mindenhatónak, nem kaptam meg a

Elkészült Aradváros új kéményseprési szabályrendeletének tervezete

A város vezetőségét négy szempont vezette a rendelet megalkotásánál

Az interimár-bizottság ma délután tárgyalta első ízben Aradváros új kéményseprési szabályrendeletét, amelyet teljesen elkészítve mutattak be az interimár-bizottság tagjainak. Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök hosszú beszédében ismertette a bizottság tagjaival mindazokat az intenciókat, amelyek Aradváros vezetőségét arra késztették, hogy új szabályrendelet keretén belül szabályozza a kéményseprések és kéményseprések rendszerét.

— A város vezetőségének négyféle szempontja volt az új szabályrendelet megalkotásában — mondotta exorzéjában az interimár-bizottság elnöke. — Az első principium, amely Aradváros jelenlegi vezetőségének személt elötte begett, az volt, hogy minél több kéményseprési kerületet statuáljon a város területén. Ez a megoldás egyfelől a kémények tisztogatásának rendszerét teszi eredményesebbé, másfelől pedig keresethez juttatja a jelenleg tértlenségre kárhóztatott mestereket. Egy másik szempont a város tűzbiztonságának és az ellenőrzésnek kérdése: az új rendszer alapján — amelyet különben számos ízben ismertettünk az Aradi Közlöny olvasóival — kizártnak tekinthető az, hogy a kéményeket az egyes kerületek tulajdonosai elhanyagolhassák.

— A harmadik szempont, amelyre a város vezetősége tekintettel volt, a spekuláció letörésének szempontja. Az utóbbi időben az egyes kéményseprői kerületekben önkényes módon vetették ki a takarékot, ezzel tehérrel sújtva úgy az aradi háztulajdonosokat, mint a lakókat. Ezzel a monopol-helyzettel szakítani kellett egyszer. — jelentette ki Radu dr. — mert senkit sem lehet olyan kedvezmé-

nyes helyzetbe juttatni, hogy önkényes tarifák útján kivételes kedvezményeket teremtsen magának. Aradváros polgárságát nem lehet semmiféle szempontból kiszolgáltatni öt-hat ember önkényes árdiktatúrájának.

— Utolsónak, amelyet annak a szempontnak a felemlítését, amely pedig ugyancsak fontos, mint a többi három — fejezte be tartalmás exorzéját az elnök. Ez a szempont Aradváros jövedelmének kérdése, amelyek ugyancsak rászorultak arra, hogy gyarapításukról gondoskodjunk és azoknak rendszeres befolyását biztosíthassuk. Az új szabályrendelet erre vonatkozólag is tartalmaz megszorító intézkedéseket.

Az intérimár-bizottság tagjai tüzetesebb tanulmányozás céljából átvették az új szabályrendelet tervezeteket, amelynek vitáját a keddi interimár-bizottsági ülésen kezdi meg Aradváros vezetősége.

Csökkent az aradi posta távíratforgalma

Leépítenek néhány postahivatalt

A gazdasági krízis az ország postaforgalmában is jelentékenyen érezteti hatását. Hogy egy érdekes példát említsünk, az aradi postahivatal távíratot osztálya az elmúlt hónapban alig 4500 távíratot vett fel továbbított végett, míg a múlt év elején még 35.000 körül adták fel havonta távíratokat. Ez a forgalomcsökkenés érlelte meg a postai vezérigazgatóság vezetőségében azt a rendeletet, hogy az ország területén néhány postahivatalt leépítsenek.

— És a nagy világháború? — teszem fel a kérdést.

— Igen, a világháború... — mondtam tagolva, lassan. Az onokám... az én kis onokám elesett a lengyel-orosz harctéren... — Egy ideig kotorász maga körül, majd homnan, homnan nem, előkerül egy elsárgult postalap, amelyre tinta-ceruzával, sietve rótták a sorokat.

Alcinek nem kell a fiatalság... — Ez az utolsó levele szegénynek... — mondja a nagyanyó. — Nem látom a sorokat, a szedem már nem a legjobb... Hej, sok bántat ért már engem, most halt meg a legidősebb lányom, 69 éves korában.

— Szeretne még egyszer fiatal lenni, mindent újra kezdeni? — kérdelem. De Kaufmanné nagyon pesszimista hangulatban van. Kategórikusan kijelenti:

— Nem. Mire való volna? Ami egyszer elmúlt, annak vége, így van ez rendjén! Most már csak arra kérem a Jóistent, hogy ha szeret, szólítson mielőbb magához!

— De anyám, ne beszéljen így! — szólít közbe a leánya. Hiszen mindenki szereti és maga is szeret minket! Lám, még ma is vörös szegfűket kapott. Budapesről küldték, egy hatalmas torta kíséretében...

Kaufmanné elmosolyodik. Némileg megvigasztalva, megnyugodva bucsuzik:

— Én többet éltem ez alatt a száz esztendő alatt, mint más időkben éltek az emberek! — mondja csendes Kaufmann Mórné, aki forradalmakat, inséges idöket és impériumváltozásokat élt át, egy emberöltő történelmi visszefényében... Cs. P.

A legkitünőbb hangulatot, dorút teremt

dr. Radnai Zoltán

jazz-primás zene-
és táncszámaival.

Ma este a Városi kávéházban

Dance Concours d'Elégance-estély.

Hatóságilag engedélyezett

VEGKIÁRUSÍTÁS

„MERCANTIL”
szőnyeg- és divatáruházban
Arad, Bul. Regina Maria 18.

RÁDIÓ KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

A leleményes riporter

Ma, a rádió századában, nem éppen meglepő, de mégis érdekes az alábbi eset, amely Amerikában történt.

A New-Orleans melletti Jerserson-park hatalmas versenypályáján lezajló sport-események híreinek továbbítására kizárólagos engedélye van egy ügynökségnek. Képzeltető tehát az engedélyes elképedése, mikor az utóbbi hetekben az egyik napilap, amelyikkel semmiféle összeköttetésben nem állott, a sport-eseményeket, minden más hírlapot megelőzve, rendkívüli kiadásban tudatta a közönséggel. Sokáig értetlenül álltak az esettel szemben, nem tudták megérteni, hogyan lehet az, a verseny lefutása után, szinte percekkel, már az uccán árusítják az eredményt közlő lappeldányokat.

Figyelni kezdtek és a kutatás meglepő eredménnyel járt. Rajta kaptak ugyanis egy riportert, aki a kabátjából előhúzott kis mikrofonba mondotta be az egyes versenyszámok eredményét. Mikor a riportert átkutatták, derekára erősítve egy rendkívül elmésen szerkesztett kis leadóállomást találtak, amely a szerkesztőségben lévő vevőkészülékkel volt összehangolva.

Ahol a telefonelőfizetők is hallgathatják a rádiót. Hollandiában, Hága városában, a stúdióban leadott hangversenyeket nemcsak a rádiótulajdonosok élvezhetik, hanem egy külön díj befizetése ellenében, a telefonbérlek is. Ezideig több száz előfizető jelentkezett.

A legmodernebb építkezés. Külföldön az épülő új házakat úgy építik, hogy azokra mindjárt felszerelik az antennákat is, még pedig úgy, hogy azok nem zavarják egymást. Azok a lakók, akik az antennákat igénybe veszik, használati díjat tartoznak fizetni.

Amikor az antennát is fűtik. A hó, hideg, dér, könnyen megrongálja és törékennyé teszi az antenna dróttját. Különösen fent, északon vannak az antennák e fajta veszedelmeknek kitéve. Hogy ezen káros befolyásoktól az antennákat (természetesen csak a leadóállomások antennájáról lehet szó), elektromos árammal melegítik, s olyan hőfokon tartják, hogy azokon jégkéreg nem képződhetik.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, MÁRCIUS 19.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Sibiceanu-zenekar. Könnyű és román zene. 20.40. Gramofon. 21. Bernfeld M. zongoraművész hangversenye. 22.10. Orosz ének-és zenekar orosz dalokat ad elő. — Budapest I. 10.15. A rádió házikvintettjének hangversenye. 1. Déli hangszó. 1.05. A 2. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 5. A „Rádióélet” gyermekjátsszóórája. 6. A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánya. 7. Magyar nóták. Előadja Orbán Sándor és Horváth Gyula cigány-zenekeze. 8.25. A rádió külügyi negyedórája. 8.40. A Budapesti Hangversenyzenekar hangversenye a Zene-művészeti Főiskola nagyterméből. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekeze hangversenye a Baross-kávéházból. Budapest II. 8—8.25-ig: Gramofonhangverseny. Yehudi Menuhin-est. — Bécs. 12.30. Sommer-zenekar. 20.30. Könnyű gramofon. 18. Az osztrák német-ség művelődési küldetése. 18.40. Az 1. gyalogezred zenekeze hangversenye. 20. A bécsi szimfonikusok hangversenye. 23.30. Pauscher-zenekar, Sternau Viktor énekével. — Belgrad. 12. Gramofon. 13.05. Könnyű zene. 18.30. Délsláv dalok. 21. Milutinovics népdalénekes. 22. Divatos dalok. Utána: Jazz- és cigányzene. — Berlin. 17.30. Szórakoztató zene. 19.15. Schubert: Trió. 23. Táncczene a Feminából. — Brüsszel. 20.30. Gramofon. Közben: Rögönzések magyar népdalokra. 22. Puccini: Bohémélet című operája. — Daventry. 18.45. Orgonajáték. 21.30. Strauss János: A denevér I. felvonása. 22.20. Könnyű zene. 23.45. Kabaré. Utána: Táncczene. — Hellsberg. 17.15. Szórakoztató zene. 20. Mozart: A-dur klarinétos és Esz-dur kürtös. Utána: Berlin.

Milano. 17.50. Gramofon. Szórakoztató zene. 18. Táncczene. 20.05. Könnyű zene. 21.20. Könnyű zene. 22. Hangverseny. Utána: Táncczene. — Róma. 18.30. Panella szopránadalai. 18.45. Könnyű zene. 21. Gramofon. 21.45. Közvetítés a Teatro Realeből. — Strassbourg. 22.30—1.30. Kálmán: A csárdáskirálynő című operettje.

VASÁRNAP, MÁRCIUS 20.

Bucuresti. 11.45. Egyházi ének. 12. Rádiózenekar. 13. Gramofon. 18. Marcu-zenekar. Könnyű és román zene. 20. Előadás Goetheről. 20.40. Gramofon. 21. Rádiózenekar. 22.15. Luca-zenekar: Román zene. — Budapest I. 11. Ref. istentisztelet. 12. Róm. kath. istentisztelet. Majd: A M. Kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 3. Gramofonhangverseny. 4. „A pulykatenyésztés”. 4.45. Rádió Szabad Egyetem. 6. Néprajzi közvetítés Boldog közszégből. A közvetítést vezeti Paulini Béla. 7. Egy óra könnyű zene. 8. Rubinstein Erna hegedűhangversenye. 8.45. Közvetítés a Városi Színházról. „Völegényem, a gazember”. Operett. Az előadás után 1.30-ig: Bura Károly és cigányzenekeze hangversenye. Budapest II. 4—4.45-ig: Kristall Gramofonhangverseny. — Bécs. 11.05. Orgonaverseny. 12.05. A bécsi szimfonikusok. 13.30. A bécsi szimfonikusok szórakoztató zenéje. 16.30. Ausztria dalai. 17.10. Marek Webben-zenekeze gramofonon. 19. Wagner: Istenek alkonya című zenedrámája, közvetítés az állami Operaházból. 23.50. Tánccgramofon. — Belgrad. 11.30. Harmonika-és hegedűjáték. 12. Népdalok. 12.20. Rádiózenekar. 17. Balalajka. 18.30. Népdalok. 20. Gramofon. 21. A zimonyi dalegylet hangversenye. 21.45. Goethe-ünnep. 23.35. Rádiózenekar. — Berlin. 17.35. Szórakoztató zene. 20.30. Talen tenorista dalestje. 21.30. Rádiózenekar. Majd: Táncczene. — Daventry. 19.30. Basildeser Mária dalestje. Heilsberg. 19. Winkler zongoraművész Haydn-szonátát játszik. 21.15. A Szakuntala hangjátékának feldolgozása, zenével. Utána az operai zenekeze játéka. — Hilversum. Általános rádió. 21.55. Kovács Lajos és zenekeze. Kassa. 11.45. Gramofon. 19.10. Szlovák népdalok. 19.35. Forsyth: g-moll gordonka- és zongora verseny. 20. Hermerka zenekeze. — Langenberg. 17.30. Könnyű zene. 21. Lokzing: „A fegyverkovács” II-ik felvonása, vígopera. Utána könnyű- és táncczene. — Milano. 18.40. Táncczene. 19.10. Könnyű zene. 22. Opera. — Pozsony. 22. Strauss János-est. — Varsó. 18.45. Délutáni zene. 21.15. Népszerű hangverseny. 24. Táncczene.

Az Iparos Otthon nagytermében
ma, szombat este fél 9 órakor az
ARADI GUTTEMLÁROKNAK nagyszabású műsoros

Jótekonycélú Kultúrestélye
a munkanélküliek gyermekeinek konyhája javára.

Belépő díj nincs. Műsor megváltása kötelező.
Műsor után tánc reggelig. *

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Egyezményt köt Románia Argentínával a kukorica árának megvédésére

Rendkívül
bő volt el-
mult évi
tengeritermésünk

— A földművelésügyi miniszter tervezete a mezőgazdaság
újászervezéséről

A francia kormány nagyjelentőségű tárgyalásokat kezdett meg Argentínával a kukorica értékesítése érdekében. A földművelésügyi minisztérium ugyanis mindent el akar követni, hogy megfelelő feltételek és ár mellett, biztosítsa meg a kukorica értékesítését. A kormány most éppen azért kezdett tárgyalásokat Argentínával, amelyek minden bizonnyal egyezmény megkötéséhez fognak vezetni. Az egyezménynek az lenne a célja, hogy semlegesítse azt a versenyt, amelyet a két ország a nemzetközi piacon kifejt és hogy normális és egységes árfolyamot állapítson meg a tengernek.

Elmult évi tengeritermésünk rendkívül bőséges volt, úgy, hogy most közel két és fél millió tonna felesleggel rendelkezünk. A tél folyamán mintegy százezer tonna kukorica került exportra, úgy, hogy még két millió négy-százezer tonnát exportálhatunk. Argentínának öt és fél millió tonna felesleggel rendelkezik, azonban az idén csökkenti a bevetett területek számát. A tengeri exportja szempontjából három ország jöhet számításba a világpiacokon: Délafrika, Argentína és Románia. Délafrika tengertermése ebben az évben oly jelentős volt, hogy mint versenytárs, nem jelent veszélyt. Románia és Argentína — a két szám-bajóható állam, — az alacsony világpiaci árak következtében szenved és éppen ezért lenne előnyös mindkettőjükre nézve egy olyan egyezmény megkötése, amely egységes eladási módszert szabályozna. Az Argentínával kötött stádiumban vannak és az egyezmény minden bizonnyal rövidesen aláírásra kerül.

Itt említhetjük meg azt is, hogy Ionescu-Sişesti földművelésügyi miniszter javasla-

ton dolgozik, amely a mezőgazdaság újászervezését célozza. A javaslat a következő három célt szolgálja: 1. A javaslat révén rendszeresítik a többtermelést. 2. A mezőgazdaságnak támogatást kell adni és úgy talpraállítani őket, hogy az elkövetkező gazdasági korszakban a konverzió után jobban boldoguljanak. 3. A javaslat a földművelésügyi minisztériumnak állandó irányelveket fog szabni a mezőgazdasági kérdések és gyakorlati megoldások tekintetében.

A törvény megállapítja a legjobb mezőgazdasági művelési feltételeit és azokat kötelező érvényben ráparancsolja a termelőkre. Előszörben a legszigorubb szankciók terhe mellett elrendeli a törvény a földbirtokok elkerítését, a dudvák és káros növények kiirtását, az őszi szántást, a trágyázást. A földművelésügyi minisztérium szakértőkkel termelési régiókra osztja az országot, a talaj és az éghajlat szerint. A mezőgazdák közegazdasági növények termelését bevezetni. Bejelentette továbbá a földművelésügyi miniszter, hogy a társas mezőgazdasági szövetkezők kiépítésével lehetővé teszi a mezőgazdasági gépek olcsó beszerzését és az állattenyésztés fellendítését, hogy mennyiségét, mint minőségi tekintetben, hogy a mezőgazdasági vállalkozások a törvény kötelező előírásait, a földművelésügyi miniszter minden fahuban mezőgazdasági rendőrséget szervez.

Lesz legfőbb ellenőrző és irányító szerve is Románia mezőgazdasági termelésének. A földművelésügyi minisztérium mellett működő legfőbb mezőgazdasági tanács tagjai lesznek az összes volt földművelésügyi miniszterek, gabona, szőlő, gyümölcsstermelők és állattenyésztők szindikátusainak vezetői, a fontosabb hivatalok vezetői. Ez a tanács termelési tervet dolgoz ki hosszabb időre a termelési régiókban belül.

— Árlejtés a szemétkihordási bérletre. Ma tartotta meg a város vezetősége a város szemétkihordási jogára kifizetés három évi bérleti szerződés versenytárgyalását. A bizottság, amelynek tagjai: Ursu János dr., Olariu István, Berzovan János és Jac Jenő voltak, három ajánlat felett döntött, amelyek a kitűzött dátumig beérkeztek. Ezek között a Hartmann Testvérek 3000 lej, Lengyel András 3200 lej, Dehelean Vasile pedig ugyancsak 3000 lej ajánlatot tett. A bizottság megállapította, hogy a három név mögött ugyanegy érdekeltég huzódik meg. Ettől a megállapítástól függetlenül is, azonban a bizottság konstata, hogy a legutóbbi versenytárgyaláson 40.000 lejért adták ki a bérletet, amit komoly számbavehető módon meg sem közelít egyik ajánlat sem. A mai versenytárgyalás eredményét tehát megsemmisítették.

— Megismétlik Aradon a tavaszi vásárt. Aradváros interimár-bizottsága ma foglalkozott az aradi piaci árusítóknak és mézeskalácsosoknak azzal a kérésével, amelyben arra kérték fel Aradváros vezetőségét, hogy isméttesse meg a márciusi vezetés által elutasított iránymutatást. A város vezetősége méltányosnak találta a beadvány kérését és elhatározta, hogy április hó 22., 23. és 24. napjain megismétli az elmaradt aradi tavaszi nagyvásárt, ha ehhez a minisztérium is megadja hivatalos beleegyezését. Aradváros tehát hivatali uton terjeszti fel a piaci árusok életrevaló tervét a minisztériumba.

Befejeződött az orvosok adó-kivetési tárgyalása

A mérnökök és építészek adóját kezdik tárgyalni

Az aradi pénzügyigazgatóság speciális adó-kivető-bizottsága ma fejezte be a vidéki orvosok és állatorvosok adójának megállapítását. A tárgyalásra a következő adóvallomási kerületek: dr. Sándor Mihály, Ramonteanu Péter, Török András, Misca Todor, Lengyel Dezső, Droia János, Valean Traian, Werner Miklós, Lédermann Mór, Ádám Adrián, Mátyik Károly, Rada Lázár, Schellenberg Richárd, Schellenberg Richárdné, Fetter Ignác, Babuta Todor és a következő állatorvosok: Martha Sándor, Elekes Bernát, Lékay László, Armbruster János, Vadász Dezső, Schütz József, Jozsefóvici Adolf, Elekes Ignác, Abachim Hasmir, Balogh Sándor, Halász Gyula, Muszál Ádám, Jung Mihály és Matoka János. A bizottság az aradi építésszak és mérnökök adójának megállapítását. Huszonegyedikén és huszonkettedikén tárgyalják le azoknak az ügyvédeknek adóját, akik az ügyvédek részére megállapított napokon akadályozva voltak a bizottság előtti megjelenésben.

— Csődöt rendeltek el egy garahonci kereskedő ellen. Az aradi törvényszék csődbírósága a brádi Crisana Bank kérésére elrendelte a csődöt Lufai Constantin garahonci kereskedő ellen. A csődbíróság dr. Sirban Aurél nagybírói ügyvédet nevezte ki csődőtmegvizsgálóknak, helyettese Vatius Titus aradi ügyvéd. A csődbíróság a bejelentési határidőt május 14-én, a felszámolási határidőt május 27-én, míg a választmány összehívásának napját május 30-án állapította meg.

— A Kodak-művek vezérigazgatójának öngyilkossága nem érinti a vállalat helyzetét. New-Yorkból jelentik: Tőzsdei körökben az a meggyőződés alakult ki, hogy Eastman öngyilkossága kizárólag betegsége miatt történt, mivel az Eastman-Kodak Co. pénzügyi helyzete rendkívül szilárd. Eastman hagyatékát 15—20 millió dollárra becsülik.

— Megindult Amerikában az építkezés. New-Yorkból jelentik: Az év első két hónapjában az Egyesült-Államokban 174 millió dollár értékű új építkezés indult meg, míg a múlt év megfelelő időszakában 339 millió dollár értékű.

— Negyven százalékkal kevesebb osztalékot fizetett egy párisi bank. Párisból jelentik: A Banque de Paris de Pays Bas, 60 fr. osztalékot fizetett a múlt évi 100 frankkal szemben. Az osztalékcsökkenést a külföldi üzleteken szenvedett veszteségek tették szükségessé.

— A Marmorosch-Bank múlt évi vesztesége 184,5 millió lej. Bucurestiből jelentik: A Marmorosch-Bank a múlt üzletévre 184,5 millió lej veszteséget mutat ki, melyet a tartalékokból fedez, melyek ilymódon 15,9 millió lejre csökkennek.

— Orosz fát vásárolt Anglia. Moszkvából jelentik: Az orosz fatrust és a Timber Distributors Ltd., melyhez 160 angol cég tartozik, aláírtak egy szerződést, 2,1 millió köbméter orosz hasábfának Angliába való szállításáról.

— A Reichsbank nyeresége 209 millió márka. Berlinből jelentik: A Reichsbank múlt évi bruttó nyeresége 209 millió márka volt, az 1930. évi 127 millió márkával szemben. A nyereségen kívül álló nyeresu emelkedés a váltóüzletből előállított nyereség megnövekedése idézte elő. A bank változatlanul 12 százalékos osztalékot fizet, amihez azonban az igen nagyarányú leírások és tartalékolások után, részben az osztalék-tartalékalap igénybevétele is szükség van.

— A Fiat-művek terjeszkednek Braziliában. Milánóból jelentik: A Fiat-művek tárgyalásokat folytatnak a brazil kormányal több gyár felállítására vonatkozólag, melyekben Brazília részére repülőgépeket, tenger-alattjárókat, municiót, vasuti anyagokat és kémiai hadiszereket gyártanak. A brazil kormány a befektetést tőkét 8 százalékkal kamatoztatja.

„A közgazdasági élet gyógyulása vámhatármentes közgazdasági egység révén érhető el”

Beszámoló az elmúlt év gazdasági eseményeiről a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara közgyűlésén

Párisból jelentik: A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara végrehajtó-bizottsága most tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen az elmúlt év gazdasági eseményeiről Frohwein al-elnök tartott tartalmas beszámolót, amelynek megállapításai annál nagyobb jelentőséggel bírnak, mivel azok éppen a Nemzetközi Kamarában hangzottak el. A végrehajtó-bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy feltétlenül szükséges a nemzetközi javak szabad kicserélésének rendszere, legalább olyan mértékben, mint amilyen 1914-ben volt. Ennek a célnak érdekében feltétlenül el kell érni az európai vámunióhoz, vagyis: az európai közgazdasági élet teljes gyógyulása másként, mint egy vámhatároktól mentes, osztatlan egységű európai közgazdasági egység révén el nem képzelhető. Ez lenne a végső cél. Viszont a közbeeső időre a vámdíjak lépcsőzetes leszállítása volna szükséges, valamint a bevételek kontingentálásának megszüntetése. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara a leghatározottabban állást foglalt a jelenlegi devizakorlátozó intézkedések ellen.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel ki-vánt szavak alá húzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbejegyzéssel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Állatokat keljés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

Apróhirdetéseket este 9 óráig veszünk fel.

HÁZASSÁG.

MELYIK szimpatikus hölgy hajlandó házasságra lépni egy munkakedvelő diplomás uriemberrel? Levéleket „Komoly” jelíggel az Aradi Közlöny kiadójába kérem. 872

ALKALMAZÁS.

MINDENES SZOBALÉANY jó bizonyítvánnyal, maginos urnához kerestetik. Bul. Reg. Ferdinand 22., II. em., d. u. 2-5-ig. 878

MINDENES főzónó jó bizonyítvánnyal azonnal vagy elsőjére felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 857

JOLFÓZÓ SZAKACSNÓ jóbizonyítványokkal ruhához 1-re kerestetik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

HIVATALNOKNÓ, perfekt román-német nyelvtudással, gyorsírással szerény fizetés mellett állást keres. — Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 748

BAKÁS.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 800

KÉTSZOBÁ, konyhás 1-es emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cim az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

Sugár-uton

az üzletvezetés mellett, Str. Colonel Paulian 4. sz., I. emeleten, háromszoba, elő- és fürdőszoba lakás április 1-re, vagy május 1-re kiadó. Ispravnic Moisa. 866

Baros-parkra nyíló

balkonos I. emeleti 3 szobás, fürdő szoba, stb. modern lakás, május 1-re kiadó. Boulevard Dragatina 14. 871

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtérrel kiadó. Cim az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 800

EGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 200

Műszáritón szárított tölgy- és bükk

PARKETTA

mindenfajta minőség- és méretben mélyen leszállított áron kapható az

ARADI FAIPARI R.-T., ARAD,
Cartier-uti fűrésztelépén.
Telefon 338.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ORVOSI SEBÉSZMŰSZEREK 6-os—12-es—18-as, ezüst evőeszközök, komplett Jókai, antik órák, japán és szolnai vázák, antik szalonok, vitrinek, festmények, asztalneműk, különböző látszóévek, komplett szobaberendezések, u. m.: háló, ebédlő, uriszoba, szalon és konyha gérandok, tükrök, filémunkák, függönyök-storeok, dísz tárgyak, gobelinek, zongorák, hegedűk, mandolin, perzsa szőnyegek, asztalok, székek, nyest boa, csikó-bőr kulacs, stb. eladók. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-ucca) I. Neuman-palota). 1000

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmesternél.

JOKARBAN levő silskin bunda, nagyon olcsón eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

KÉSZPÉNZÉRT veszek régi és modern ezüst tárgyakat és ezüst figurákat. — SÜRGŐSEN KERESK: írógépeket, régi sevrési Altweien meiszeni figurális porcellánokat, gyári keleti és helyben készített szőnyegeket, minden méretheben, 12 személyes ezüst evőeszközöket, ezüst tálcákat, antik és modern bútortárgyakat, széklonokot stb. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

ELLÁTÁS.

Özvegy uriaszony

Central-mozival szemben levő lakásába keres lakótársul asszonyt vagy leányt, kinek reggelit is adna.

Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 858

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnali kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

Schuch Mihály

hentes- és felvágottáru üzlet
Bulev. Reg. Ferd. (József fh.-
ut) 11. sz. alatt.

Elsőrendű sertéshuson kívül a legfinomabb felvágott árut a legszolidabb áron fogok kiszolgálni.

Szíves pártfogást kér:

Schuch Mihály
hentes.

Hirdessen a 47 éve

fennálló

„Aradi Közlöny”-ben

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállója vezetése alatt megnyílt
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sör csarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

Orgiákat leplezett le a rendőrségi rajtaütés egy orieuménekesnő lakásán

Pezsgőzés közben gyönyörködtek a ruhátlan leányok táncaiban — A rendőrség letartóztatta az énekesnőt és husz leányt, az orgiák résztvevőit

Nagykikindáról jelentik: Nagyikindát fel-tűnésteltető botrány tartja izgalomban. A város központjában egy bünbarlangot leplezték le, a melynek látogatói a város leggazdagabb polgárai voltak. A botrány központjában Készics Deszanka volt orieumi énekesnő áll. Nagyikindai leány, aki jelenleg huszonhárom esztendő. Már régen sutogták, hogy lakásában orgiák folynak, azonban senki sem tudott bizonyosat.

Két hét előtt Amerikából több ezer dollárral hazakerült egy nagyikindai férfi. A kávéházban megismerkedett Készics Deszankával, aki másnapra meghívta magához. A férfi elment és Készics Deszanka házában nagy társaságot talált. Negyven ismert ur volt ott, pezsgöztek és gyönyörködtek a gramofonzene

hangjaira táncoló hat, ruhátlan leány táncában. Az amerikai is résztvevett a mulatozásban, a mely hajnalig tartott. Kalandját elmondotta egyik barátjának, aki véletlenül jó összeköttetésben áll a rendőrséggel. Így történt, hogy másnap este, amikor a mulatságot megisméltették, egyszerre husz rendőr hatolt be a lakásba és ott találta a negyven nagyikindai polgárt és a hat ruhátlan leányt.

A leányok elmondották, hogy Készics Deszanka a házába csalta őket és ott leitatta őket, majd rájuk parancsolt, hogy a férfiakat mulatassák és hogy ruhátlanul táncoljanak.

A nagyikindai rendőrség folytatja az erélyes nyomozást. Letartóztatták Készics Deszankát és ezenkívül husz leányt, akik résztvettek az orgiákon.

Societatea Anonimă de Electricitate din Gîmroac—Păncota, județul Arad.

Convocare.

Domnii acționari a Societății sunt invitați la a treia Adunare Generală Ordinară care se va tine la 3 Aprilie 1932. la ora 10 în Primăria Păncota cu următoarea ordine de zi:

1. Constituirea Adunării și al biroului.
2. Raportul Consiliului de Administrație și a Comisiunii de Cenzori. prezentarea bilanțului pe anul 1931. și darea absoluturului.
3. Destinarea profitului curat.
4. Modificarea Statutelor conform aprobării Consiliului Superior al Avuțiilor Publice.
5. Alegerea Comisiunii de Cenzori pe anul 1932.
6. Eventuale propuneri anuntate direcțiunei în scris cu 8 zile înaintea adunării generale.
7. Inchiderea Adunării.

Adunarea Generală poate decide valabil dacă acționarii prezenti reprezintă cel puțin jumătate din capitalul social. În caz contrar Adunarea Generală se amână fără nouă convocare pe 10 Aprilie 1932. la ora 10 în Primăria Păncota, când adunarea generală va decide valabil asupra cheșunilor puse la ordine de zi oricare va fi capitalul reprezentat. Sîria în sedinta consiliului de administrație 27. Ianuarie 1932.

Consiliul de Administrație.

Bilanțul încheiat la 31. Decembrie 1931.

Activa: Cassa în număr și depuneri în bănci 18.251.— Debitori 90.054.— Investiții 2.720.022.— Contori închiriați 316.018.— Marfă în magazină 250.067.— Imprimuri la Soc. Anon. de Electr. Arad 693.750.— Capital neincassat 236.370.— Garanții depuse de personalul Societății 20.500.— Total Lej 4.395.032.

Passive: Capital social 3.500.000.— Fond pentru tipărirea acțiunilor 21.152.— Furnizori 625.288.02.— Fond de garanție pentru contori închiriați 186.400.— Fond de rezervă 37.109.48.— Garanții depuse de personalul Societății 20.500.— Profit net 4582.50. Total lei 4.395.032.

Contul profit și pierdere încheiat la 31. Decembrie 1931.

Pierdere: Chirie 17.300.— Cheltuieli 84.434.— Salarii 284.625.— Amortizări 159.791.— Profit 4582.50. Total Lej 550.732.50.

Profit: Venit din magazină 2.083.— Venit din exploatare 548.649.50. Total Lej 550.732.50.

Arad, la 31. Decembrie 1931. Irina Zimmer contabilă autorizată.

Consiliul de Administrație: Axente Secula președinte, dr. Simion Pop vicepreședinte, dr. Emil Montia, Octavian Ispravnic, Aurel Adamovich, Victor Nasta, Ioan Kaiser, Iosif Sierdean, Alexandru Márton, George Sincal director, Comisiunea de Cenzori: Iosif Molnár președinte, Vasile Avram contabil autorizat, George Popa, Simion Muresan, Petru Popovici.

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Háromszázmillió lejt örökölt egy cigányprimás

Kolozsvári Balogh Jancsi szerencséje

Budapestről jelentik: Váratlan szerencse érte az Erdélyben kitűnő hírnévnek örvendő cigányprimást, Balogh Jancsit. A cigányprimás, aki jelenleg a budapesti Bizáncban muzsikál bandájával, értesítést kapott Amerikából, hogy az egyik elhalt nagybátyjától 300 millió lejt, illetve ennek megfelelő dollárt örökölt. A jönevű cigányprimás huzamosabb ideig működött Kolozsváron, átmenetileg Aradon is játszott, majd pedig felkerült Budapestre és a hatalmas örökségen kívül is szép kis vagyont gyűjtött össze magának. Balogh Jancsi kijelentette, hogy a váratlan szerencse ellenére továbbra is megmarad jelenlegi pályáján.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felelős.